

'Cultuur voor elkaar in Heerenveen'

Visie en ambities voor het cultuurbeleid in de gemeente Heerenveen

'Cultuur voor elkaar in Heerenveen'

Visie en ambities voor het cultuurbeleid in de gemeente Heerenveen

Inhoudsopgave

	pagina
Inleiding	4
Samenvatting	5
Programmalijn 1 Meedoen aan cultuur in Heerenveen	6
Programmalijn 2 Het culturele DNA van Heerenveen	7
Programmalijn 3 Samen maken we cultuur in Heerenveen zichtbaar	10
1. Context	14
1.1. Gemeentelijk kader	14
1.2. Landelijk kader	16
1.3. Provinciaal kader	16
1.4. Trends en ontwikkelingen	17
1.5. Cultuur in Heerenveen	18
1.6. Analyse	21
2. Inhoudelijk kader	23
2.1. Visie, ambitie en missie	23
2.2. Hoofddoelen en programmalijnen	23
3. Programmalijnen	25
Programmalijn 1 Meedoen aan cultuur in Heerenveen	25
Programmalijn 2 Het culturele DNA van Heerenveen	26
Programmalijn 3 Samen maken we cultuur in Heerenveen zichtbaar	29
4. Organisatie en middelen	31
4.1. Rolverdeling	31
4.2. Inzet van middelen	31
4.3 Afbouwkosten en eenmalige investeringskosten	32
4.4. Uitvoering en monitoring	32
4.5. Juridische paragraaf	33
Literatuurlijst	34
Bijlagen	
1. Overzicht realisatie <i>Op maat, kunst- en cultuurnota 2007-2017</i>	35
2. Beschrijving functies afzonderlijke culturele instellingen	38
3. Cijfers over participatie en bereik cultuur	46
4. Overzicht gevolgen bezuinigingen per instelling	48
5. Overzicht gesprekspartners interviews en deelnemers bijeenkomst 14 september 2016	49
6. Punten uit workshops bijeenkomst 14 september 2016	52

Inleiding

De gemeente Heerenveen heeft behoefte aan een nieuw samenhangend cultuurbeleid dat inspeelt op actuele vraagstukken en ontwikkelingen. De huidige cultuurnota dateert uit 2007. Het inzicht in de realisatie van het bestaande beleid is opgenomen in bijlage 1. De uitgangspunten voor het nieuwe cultuurbeleid zijn vastgelegd in de Startnotitie Herijking Cultuurbeleid Heerenveen die op 16 april 2016 is vastgesteld door de gemeenteraad.

In deze nota schetsen wij de hoofdlijnen van het herijkte cultuurbeleid van de gemeente. De looptijd van het nieuwe beleid zetten we niet op een termijn vast. De kaders blijven overeind zolang ze voldoende richting geven en actueel blijven. Na vaststelling van de cultuurnota in het begin van 2017 zullen de voorgestelde acties in nauw overleg met het brede culturele veld verder worden verkend en uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma cultuur 2018-2022.

Definitie

Cultuur gaat om maken, scheppen, creëren. Door te scheppen, in de vorm van muziek, een schilderij of een toneelstuk, geven mensen betekenis aan de wereld om hen heen. Cultuur is dan ook een weerspiegeling van de tijd.

In deze nota gaat het over alle uitingsvormen van cultuur, dat wil zeggen amateurkunst, cultuureducatie, podiumkunsten, beeldende kunst, cultureel erfgoed, literatuur en media.

Inbreng culturele veld bij nieuw beleid

Deze cultuurnota is tot stand gekomen op basis van overleg met het brede culturele veld in de gemeente Heerenveen. Daarin werd de gemeente ondersteund door Ebrien den Engelsman en op het gebied van communicatie door Irma van Zand.

Allereerst zijn gesprekken gevoerd met de vier culturele professionele instellingen Ateliers Majeur, Bibliotheken Mar en Fean, Museum Heerenveen en Posthuis Theater, met nieuwe spelers als Museum Belvédère en Oranjewoud Festival en met vertegenwoordigers uit de verschillende culturele sectoren.

Op 14 september 2016 vond in het Abe Lenstra stadion een bijeenkomst plaats met ongeveer 100 vertegenwoordigers van diverse culturele instellingen en andere belangstellenden (zie Bijlage 5). Tijdens de bijeenkomst werd de dialoog gevoerd aan de hand van een eerste verkenning van de 'state of the art' in Heerenveen gevolgd door een interactief gesprek over hoe je cultuur in Heerenveen zou kunnen versterken. De bijeenkomst heeft veel ideeën en suggesties opgeleverd (zie Bijlage 6).

Leeswijzer

In de Samenvatting worden de belangrijkste punten van het herijkte beleid aangegeven, waaronder nieuwe richtingen, inclusief de financiële consequenties. De drie programmalijnen (met zeven speerpunten) worden in de Samenvatting beschreven. In hoofdstuk 1 benoemen we de beleidskaders van gemeente, rijk en provincie en geven een overzicht van kunst en cultuur in de gemeente Heerenveen. Op basis daarvan komen wij tot een analyse van de huidige situatie en de kansen die wij voor de komende periode zien. Hoofdstuk 2 geeft de visie, missie en hoofddoelen weer voor het gemeentelijk cultuurbeleid en van daaruit een drietal programmalijnen. In Hoofdstuk 3 worden de programmalijnen en speerpunten beschreven zoals ze ook in de Samenvatting staan. Hoofdstuk 4 gaat in op de herverdeling van gemeentelijke middelen.

NB: daar waar in de nota Heerenveen staat, bedoelen we de gemeente Heerenveen.

Oproep

Wij zijn trots op de culture sector in de gemeente Heerenveen en alle spelers die hierin actief zijn. Samen met de culturele partners en andere betrokken partijen willen wij dat inwoners en bezoekers cultuur in zijn verschillende facetten kunnen beleven. Wij roepen u van harte op om hierin samen met ons op te trekken.

Het college van burgemeester en wethouders gemeente Heerenveen, 7 maart 2017

Samenvatting nieuw cultuurbeleid Heerenveen

Waarde van Cultuur

Cultuur is een belangrijk onderdeel van de Heerenveense samenleving:

- het biedt mensen plezier, vrijetijdsbesteding, nieuwe inzichten en verrassende ervaringen en draagt bij aan zelfontplooiing, participatie en ontmoeting;
- een goed cultureel aanbod draagt bij aan de levendigheid van het centrum en van de dorpen en wijken;
- cultuur geeft een impuls aan het toerisme en de economie van Heerenveen en is daarmee een belangrijke vestigingsfactor voor bewoners en bedrijven.

Visie

Wij vinden het van belang om ook in de huidige, veranderende samenleving de waarde van cultuur te benutten. Wij doen dit in samenwerking met de culturele partners in onze gemeente. In de gemeente Heerenveen moeten inwoners en bezoekers cultuur in zijn verschillende facetten kunnen beleven. We willen de belevingswaarde van kunst en cultuur maximaal benutten. Samen met het culturele veld en andere betrokken partijen geven we vorm aan, en maken we zichtbaar, de intrinsieke, maatschappelijke, economische en sociale waarde van cultuur in de gemeente.

Hoofddoelen

Ten aanzien van het nieuwe gemeentelijk cultuurbeleid staan de volgende hoofddoelen centraal:

- versterken van de slagkracht van de culturele sector: samenwerking tussen culturele instellingen én amateurkunsten en zichtbaarheid van het culturele aanbod;
- inzetten van cultuur voor het bevorderen van de participatie en het bevorderen van sociale cohesie;
- benutten van het cultureel erfgoed en onderscheidende culturele initiatieven;
- ruimte bieden voor actieve- en passieve deelname aan cultuur;
- bijdragen aan de levendigheid en aantrekkingskracht van de gemeente als woon- werk- en recreatieplaats.

Deze hoofddoelen komen als volgt terug in de programmalijnen (zie hieronder):

	Programmalijn 1 Meedoen	Programmalijn 2 Culturele DNA	Programmalijn 3 Zichtbaar samen
Versterken slagkracht cultuursector			X
Bevorderen participatie en sociale cohesie	X		X
Erfgoed en onderscheidende initiatieven		X	
Ruimte voor cultuurdeelname	X	X	
Bijdragen aan levendigheid en aantrekkingskracht	X	X	X

Maatschappelijke ontwikkelingen

Gezien actuele maatschappelijke ontwikkelingen als individualisering, digitalisering en marktwerking en gelet op de financiële ruimte, zoeken we steeds naar evenwicht in wat de samenleving zelf kan ('eigen kracht') en wat de gemeente nodig acht.

Programmalijnen

Om uitvoering te geven aan onze ambitie benoemen we een drietal *programmalijnen* als basis voor het nieuwe beleid.

Programmalijn 1: Meedoen aan cultuur in Heerenveen

1. Versterking, verbreding en vernieuwing van cultuureducatie:

- a. Cultuureducatie maakt onderdeel uit van onze sociale basisinfrastructuur. Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen en jongeren tot 18 jaar kunnen kennismaken met diverse vormen van cultuur, zowel binnen als buiten de school. De gemeente ondersteunt vanuit de basisinfrastructuur de culturele loopbaan van kinderen en jongeren. Wij onderscheiden daarin twee fasen, de kennismaking met kunst en cultuur en een verlengde oriëntatie op het gebied van kunst en cultuur. De fase verzelfstandigen gaan wij niet meer subsidiëren; in plaats daarvan kiezen wij voor een verlengde oriëntatie. Hierdoor denken wij dat wij meer kinderen in staat stellen om zich te oriënteren op diverse vormen van cultuur. Wij vinden het van belang dat cultuureducatie binnen en buiten school als doorgaande cultuurlijnen worden ontwikkeld en dat de ondersteuning op cultuureducatie leidt tot levenslange interesse en/of ontwikkeling op gebied van cultuur, zowel actief als passief. Nieuw is dat, naast de doelgroep kinderen en jongeren, de cultuureducatie zich ook richt op bijzondere doelgroepen in onze samenleving om ontwikkeling en participatie te bevorderen van deze groepen (bijvoorbeeld laaggeletterden, mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt, mensen met een beperking). Voor jongeren tot 18 met een laag inkomen biedt het Jeugd Cultuurfonds mogelijkheden.
- b. Ateliers Majeur ontwikkelt zich binnen deze basisinfrastructuur nog verder tot een netwerk organisatie voor de cultuureducatie en fungeert als culturele makelaar tussen vraag en aanbod. In de huidige situatie werkt Ateliers Majeur al samen met 120 aanbieders van cultuur voor het verzorgen van aanbod voor kennismaking en oriëntatie. Bovendien leidt Ateliers Majeur kinderen en volwassenen toe naar lokale aanbieders voor de verzelfstandigingsfase. Binnen het basisonderwijs stelt Ateliers Majeur een budget beschikbaar voor cultuureducatie per leerling (kindbudget cultuur), aanvullend op het budgetcultuureducatie van de school. Hierdoor kunnen maatwerkarrangementen worden geleverd die aansluiten bij de vraag van de school en het onderwijsconcept versterken. Voor het aanbod buitenschool stelt Ateliers Majeur ook middelen beschikbaar om laagdrempelig kennismakings- en oriëntatieactiviteiten aan te kunnen bieden. Ateliers Majeur maakt zowel binnen als buiten school zoveel mogelijk gebruik van lokale aanbieders, zowel professioneel als amateurverenigingen. Op deze manier worden ook de cultuureducatie activiteiten van andere aanbieders vanuit Ateliers Majeur financieel ondersteund. Ateliers Majeur krijgt de opdracht om deze vorm van kindbudget voor kennismaking en oriëntatie buitenschools voor 1 juni 2017 nader uit te werken en vervolgens gefaseerd te implementeren zodat deze per 2018 kan functioneren.
Voor cultuureducatie voor binnen school op het VO en MBO geldt dit kindbudget niet. Op het VO en MBO zijn vakleerkrachten werkzaam. Wel biedt Ateliers Majeur in samenspraak met het VO en MBO projectmatig educatieve activiteiten aan gericht op de vraag van het onderwijs. Daarnaast ontwikkelt Ateliers Majeur in samenspraak met maatschappelijke partners programma's op maat gericht op

zelfontplooiing en participatie, inclusief gerichte programma's voor bijzondere doelgroepen.

- c. De combinatiefunctionaris heeft een spilfunctie in kunst en cultuureducatie. Deze verbindingsfunctionaris zorgt voor het koppelen van vraag en aanbod op gebied van cultuur binnen en buiten het onderwijs en voor bijzondere doelgroepen. De combinatiefunctionaris bewaakt daarbij de kwaliteit én jaagt nieuwe ontwikkelingen én innovatie in het aanbod aan. Bij het aanbod betreft deze functionaris lokale aanbieders, zowel amateurkunsten als professionele private aanbieders. De taken van de combinatiefunctionaris worden conform het nieuwe beleid uitgebreid ook naar de bijzondere doelgroepen.

2. Bijdrage cultuur binnen het sociaal domein:

- a. Cultuureducatie en andere culturele activiteiten richten zich specifiek op bijzondere doelgroepen in het sociaal domein. Met als doel om participatie- en ontwikkelingsmogelijkheden van deze groepen te vergroten. Een nieuwe stimuleringsregeling van € 15.000 per jaar voor kwetsbare inwoners wordt ingevoerd (zie 'Financiële paragraaf', pagina 12).
- b. In dit kader bouwt de bibliotheek, naast haar kernfuncties op het gebied van lezen, leren, informeren en ontmoeten, voor alle inwoners haar sociaal-maatschappelijke activiteiten verder uit zoals het Digi-Taalhuis waarbij laaggeletterden worden ondersteund om hun participatiemogelijkheden te vergroten. Hiervoor worden structureel extra middelen, € 50.000 per jaar, uit het budget sociaal domein beschikbaar gesteld. Hiermee kan dit aanbod niet alleen in de hoofdvestiging in Heerenveen, maar ook decentraal in de locaties in Akkrum en Jubbega worden geborgd.

3. Amateurverenigingen en belangrijke terugkerende culturele activiteiten:

- a. De gemeente subsidieert tot op heden niet structureel culturele activiteiten. Wel worden op aanvraag eenmalige culturele activiteiten met een lokaal belang en laagdrempelige toegankelijkheid gesubsidieerd. Wij willen in het nieuwe cultuurbeleid een aantal jaarlijkse culturele activiteiten tijdens landelijke feestdagen en herdenkingen ondersteunen met jaarlijkse subsidie. Momenteel (2016) gaat het hierbij om: Koningsconcert door Mannenkoor Credo (in samenwerking met anderen) op Koningsdag 27 april; stille tocht en herdenking in Akkrum op 4 mei door St. Akkrum Ald en Nij; stille tocht en herdenking in Heerenveen op 4 mei door Raad van Kerken; herdenkingsconcert op 4 mei (door Oratoriumkoor COV Heerenveen, Collegium Vocale Fryslân en Toonkunstkoor Heerenveen); en de landelijke Open Monumentendag in september in de gemeente door Stichting werkgroep Oud-Heerenveen (in samenwerking met alle andere cultuurhistorische verenigingen).

Programmalijn 2: Het culturele DNA van Heerenveen

4. Een eigentijdse, toekomstbestendige vorm geven aan cultuurhistorie door het vertellen van 'Het verhaal van Heerenveen': publieksgericht, interactief en flexibel

- a. Wij hechten grote waarde aan cultuurhistorie binnen het culturele DNA van Heerenveen. Het Museum Heerenveen heeft de functie van beheer, behoud en presentatie van het cultureel erfgoed van Heerenveen. De afgelopen jaren heeft het Museum verschillende acties ondernomen om in te spelen op de aanbevelingen van de verkenning naar de toekomst van het Museum in november 2012 (bureau LAGroup in opdracht van het Museum Willem van Haren). Deze acties hebben geresulteerd in verbeteringen maar het bereik en de uitstraling van het Museum blijven echter beperkt, wat ook wordt bevestigd door het aantal bezoekers aan het Museum (zie bijlage 3). In de afgelopen 5 jaar is het aantal bezoekers aan het museum vrij stabiel gebleven op een bezoekersaantal tussen de 4.000 (2015) en 6.200 (2012) per jaar

(entreebetalend of met gebruik van een museumkaart plus schoolkinderen / rondleidingen). Wel moet worden opgemerkt dat een aantal aanvullende functies en activiteiten ook (gratis) bezoek genereren, hoewel deze niet direct meetellen als museumbezoek. Het betreft onder andere: leeszaal van de bibliotheek van het Museum (bezoeken in 2016, 915); de kunstruimte / Pronkkeamer (bezoeken in 2016, 1164); bezoek door vrienden van het Museum, opening van tentoonstellingen en open monumentendag (in totaal 2.919 in 2016) en VVV agentschap (bezoeken in 2016, 5.469). Verder constateren wij dat bezoekers niet zozeer afkomen op het vaste aanbod maar vooral op tijdelijke tentoonstellingen die ook niet altijd gerelateerd zijn aan de historie van Heerenveen.

Verandering noodzakelijk – meer focus

Onze conclusie is dat vooral de huidige statische vorm van het Museum Heerenveen belemmerend is om de doelen: publieksgericht, interactief en flexibel te realiseren. Het ontbreekt aan slagkracht om de noodzakelijke vernieuwing waar te kunnen maken. Wij willen nu echt de omslag maken naar een nieuwe vorm van cultuurhistorie voor het op eigentijdse en toekomstbestendige wijze vertellen van 'Het verhaal van Heerenveen'. Richtinggevend voor de nieuwe vorm waarin het Museum Heerenveen cultuurhistorie onder de aandacht brengt zijn:

- Het 'Vertellen van het verhaal van Heerenveen' is corebusiness voor het Museum Heerenveen
- Daarbij ligt de focus op de ontstaansgeschiedenis van de plaats Heerenveen en de verhaallijn 'Arm en rijk'
- Het Ferdinand Domela Nieuwenhuis Museum en de geschiedenis van de adel en de Oranjegeschiedenis in Oranjewoud ondersteunen dit bovengenoemd verhaal
- Publieksgericht en toegankelijk
- Verbinding leggen tussen Museum Heerenveen en andere verenigingen, stichtingen en initiatieven in de gemeente Heerenveen die zich richten op cultuurhistorie
- Interactief en flexibel
- Naar buitengericht (het publiek actief opzoeken)
- Naast de gemeentelijke subsidie wordt actief op zoek gegaan naar andere financieringsbronnen

De nieuwe vorm zal per 1 augustus 2019 (of eerder) gerealiseerd moeten zijn.

Kern van 'Het Verhaal van Heerenveen'

Naast de ontstaansgeschiedenis van Heerenveen vormen de collectie van het Domela Nieuwenhuis Museum en de collectie met betrekking tot de adellijke- en Oranjegeschiedenis van Oranjewoud de kern van 'Het verhaal van Heerenveen'. De gemeente is zich bewust van de 'heren van het Veen' die aan de wieg hebben gestaan van het ontstaan van de plaats Heerenveen. Daarnaast onderkent de gemeente de bijzondere rol van Ferdinand Domela Nieuwenhuis in de geschiedenis van Heerenveen (en elders in de regio waar zijn verhaal ook wordt verteld) en in dat verband ook de bredere betekenis voor de socialistische beweging in Nederland. Juist de spiegel met de adellijke en Oranjegeschiedenis in Oranjewoud maakt het verhaal van Heerenveen uniek. Deze aspecten van onze geschiedenis behouden hun plek in de beoogde nieuwe, eigentijdse vorm voor het vertellen van het verhaal van Heerenveen. Over de vorm en inhoud daarvan verwachten wij een voorstel van het Museum Heerenveen. Mocht daarin de keuze worden gemaakt om delen van de collectie af te stoten dan geschiedt dit met respect voor de bijzondere waarde daarvan.

Plan met invulling van de richting

Het college van B&W heeft het Museum Heerenveen verzocht om vóór 1 juni 2017 een voorstel in te dienen waarin zij aangeeft hoe zij invulling kan geven aan de richting zoals benoemd in deze cultuurnota. Het museum ontvangt nu jaarlijks € 165.000 subsidie voor personele en organisatiekosten. Richtinggevend voor de nieuwe vorm van cultuurhistorie is een jaarlijks bedrag van € 100.000 vanaf 2020. In de jaren 2018 en 2019 blijft het Museum Heerenveen het huidige bedrag van €165.000 ontvangen.

Het plan van het Museum Heerenveen zal de gemeente beoordelen op basis van bovengenoemde toetsingscriteria en de geschetste financiële richting. Het Museum Heerenveen wordt nadrukkelijk gevraagd aan te geven wat binnen deze voorwaarden geboden kan worden op het gebied van Cultuurhistorie. Mocht het museum hiertoe niet in slagen, dan stelt het college van B&W voor om daarna andere partijen uit te nodigen om de cultuurhistorie in Heerenveen vorm te geven binnen de gestelde voorwaarden en toetsingscriteria.

Uitwerking en consequenties van het plan

Zodra het Museum Heerenveen haar plan heeft ingediend (vóór 1 juni 2017) zal blijken of dit plan voldoende vertrouwen en perspectief biedt voor nadere uitwerking en uitvoering door het Museum Heerenveen, daartoe krijgt het Museum de tijd tot uiterlijk 1 augustus 2019. Op het moment van indienen van het plan kan ook pas definitief worden vastgesteld of de financiële taakstelling van € 100.000 kan worden gerealiseerd. Het ingediende plan moet voldoende financieel onderbouwd zijn waardoor keuzes kunnen worden gemaakt om het bedrag definitief vast te stellen. Uit het plan van het Museum zal dit in samenhang met de gewenste omslag duidelijk moeten worden gemaakt. In het hoofdstuk financiën wordt ingegaan op de financiële consequenties hiervan op het cultuurbeleid.

Overigens ontvangt het Museum Heerenveen naast subsidie voor personeel en organisatie van € 165.000 per jaar een bedrag van € 229.860 voor huisvestingskosten (kale huur € 168.000 gerelateerd aan marktconforme huur gelet op de Wet Markt en Overheid en overige huisvestingskosten € 61.860). Deze kosten blijven door de afgegeven garantstelling aan de Stichting Heerenveense School voortsnog aanwezig en deze middelen kunnen dus niet worden herverdeeld voor cultuur. Uiteraard wordt dit betrokken bij de marktdialoog over de Heerenveense School. Tot die tijd blijft de gemeente garant staan voor deze kosten.

Het ombouwen van de subsidierelatie met het Museum Heerenveen zal overigens afbouwkosten met zich meebrengen. Ook zal voor het realiseren van de nieuwe vorm mogelijk een eenmalig investeringsbedrag nodig zijn. Voorstellen voor dekking van de afbouwkosten en de eenmalige investeringskosten zullen worden betrokken bij het voorstel aan de gemeenteraad over de te kiezen vorm waarin 'Het verhaal van Heerenveen' verteld zal worden.

Samenhang met marktdialoog Heerenveense School

Het plan van het Museum Heerenveen alsmede de eventuele nadere verkenning met andere partijen worden afgestemd met het traject voor een marktdialoog over de toekomst van de Heerenveense School. Mede gezien de aspecten rond de huisvesting die hierbij spelen. De rapportage hierover is voorzien in juli 2017.

5. Het culturele DNA van Heerenveen versterken en meer bezoekers naar Heerenveen trekken:

- a. We zijn voornemens om het Museum Belvédère en het Oranjewoud Festival structureel met extra middelen te ondersteunen, gezien de bijzondere meerwaarde die ze hebben voor het culturele klimaat en aanbod van de gemeente. In het geval van het Museum Belvédère wordt deze steun noodzakelijk gekoppeld aan een substantiële cq grotere bijdrage van de provincie Fryslân, gezien het (boven)regionale belang van dit Museum. Tevens verwachten wij de inzet van het Museum Belvédère om zelf meer inkomsten te genereren. Vanaf 2018 gaat het structureel om een bedrag van € 30.000 per jaar.
- b. Voor het Oranjewoud Festival wordt structureel een bedrag van € 18.000 per jaar beschikbaar gesteld. Een bedrag van € 10.000 als bijdrage aan de kosten van het festival en € 8.000 voor hieraan gerelateerde activiteiten op het gebied van cultuureducatie en –participatie; deze activiteiten dienen integraal te worden uitgevoerd in afstemming met de combinatiefunctionaris om hiermee de kwaliteit van cultuureducatie te borgen.
- c. We ondersteunen het Posthuis Theater om een breed en gevarieerd programma te bieden in een bijzondere ambiance. Het theater biedt naast voorstellingen en concerten ook een plek voor ontmoeting. De gemeente verwacht dat het Posthuis Theater zich blijft inzetten voor eigen producties waarin gewerkt wordt met professionals en amateurs alsmede voor het faciliteren van podium gerelateerde activiteiten buiten het theatergebouw. Het gebouw wordt daarnaast maximaal benut voor commerciële en maatschappelijke activiteiten. Bij de marktdialoog voor de Heerenveense School dient de afstemming met het Posthuis Theater meegenomen te worden.
Het Posthuis Theater werkt lokaal en regionaal samen met veel partijen uit uiteenlopende disciplines. Naast de lokale samenwerking met de andere culturele instellingen en partijen wordt met name samengewerkt met andere podia, zowel regionaal als landelijk. Het is aan het Posthuis Theater om de komende twee jaar te onderzoeken of verdere samenwerking met andere podia zinvol is met het oog op een betere exploitatie en het behouden van kwaliteit, in: programmering, programma's, projecten, activiteiten en het behouden van de kwaliteit van de dienstverlening.
- d. De Ekokathedraal in Mildam en Le Roy tuin in Heerenveen zijn ook bijzondere culturele elementen in de gemeente. Deze worden door de stichting TIJD beheerd, met de inzet van veel vrijwilligers. De gemeente draagt hier niet structureel aan bij maar aanvragen voor eenmalige projecten zijn mogelijk.

6. Benutten van kunst in de openbare ruimte als bijdrage aan het culturele klimaat in de gemeente:

- a. We actualiseren de inventarisatie van kunst in de openbare ruimte en stellen een meerjarenonderhoudsplan op met als doel beter structureel beheer en onderhoud van de kunst in de openbare ruimte. De kosten hiervan worden gedekt uit het hiervoor beschikbare budget van € 28.050 per jaar.

Programmalijn 3: Samen maken we cultuur in Heerenveen: zichtbaarheid en verbinding

7. Versterking en verbreding van de samenwerking van de professionele culturele instellingen én de amateurverenigingen.

- a. De samenwerking tussen de professionele culturele instellingen wordt voortgezet en uitgebouwd. Deze samenwerking richt zich op versterken cultuureducatie én gezamenlijke programmering. Hierbij zullen ook de amateurverenigingen meer worden betrokken.

- b. De samenwerking tussen professionele instellingen en amateurverenigingen wordt versterkt.

Deze samenwerking richt zich op de volgende speerpunten:

Cultuureducatie:

- amateurkunsten en private aanbieders betrekken bij kennismaking en oriëntatie (zie ook speerpunt 1.)

Zichtbaarheid:

- versterken gezamenlijke culturele programmering
- amateurkunsten betrekken

Verbinding:

- zichtbaarheid van het culturele aanbod
- ontmoeting
- kennisdeling
- facilitering

Vernieuwing:

- innovatie van het aanbod
- aanbod voor de bijzondere doelgroepen in het sociaal domein ontwikkelen.

- c. Voor de nieuwe doelen in het cultuurbeleid, namelijk versterking en verbreding samenwerking tussen culturele instellingen en amateurverenigingen, is 4% (€ 60.000) beschikbaar vanuit de budgetten van de culturele instellingen.

We vragen de samenwerkende culturele instellingen dit vorm te geven in een Cultureel Platform Heerenveen. Waarbij tevens aandacht is voor de zichtbaarheid voor het gehele culturele veld, inclusief de amateurverenigingen.

Ook de zichtbaarheid van het aanbod van het amateurveld en de activiteiten die worden georganiseerd kunnen sterk worden verbeterd. Het voorbeeld van het Cultuurplein in De Fryske Marren met subpleinen voor de verschillende disciplines (muziek, zang, toneel, letteren en cultureel erfgoed) kan hierbij als inspiratie dienen. Ideeën vanuit het culturele veld voor het ontwikkelen van een meerjarenagenda en het inzetten van een cultuurgids of cultuurtour kunnen hierbij worden betrokken.

We willen de komende jaren waar mogelijk de samenwerking met culturele instellingen in omliggende gemeenten intensiveren. Om meer vraag- en klantgericht te werken denken we bijvoorbeeld aan gezamenlijke marketing van het Posthuis Theater en omliggende theaters in Drachten en Franeker. Gezien het elkaar aanvullende programma-aanbod van de theaters zou dit positief kunnen uitpakken.

Financiële paragraaf: financiële effecten en herverdeling van (cultuur)budget

In de Startnotitie Herijking Cultuurbeleid Heerenveen is als randvoorwaarde opgenomen dat het nieuwe cultuurbeleid wordt uitgevoerd binnen het vastgestelde cultuurbudget cq de huidige beschikbare middelen (zie 'Huidig budget cultuur', paragraaf 1.5, pagina 19).

Als we nieuwe culturele activiteiten willen ondersteunen, zullen er keuzes gemaakt moeten worden. In de afgelopen jaren is al een fors bedrag bezuinigd bij de culturele instellingen. Hervreiden van de culturele budgetten via de kaasschaaf is niet mogelijk. Er zullen expliciete keuzes nodig zijn.

Waar er sprake is van culturele activiteiten die bijdragen aan andere beleidsvelden hebben wij tevens onderzocht of deze (deels) gedekt kunnen worden uit andere budgetten binnen de gemeentelijke begroting.

1. Wij stellen voor de geormerkte bijdrage van het bestaande budget voor samenwerking van de professionele culturele instellingen na 2017 niet te verhogen naar 6% van de variabele kosten (conform het besluit van de gemeenteraad in december 2015) maar vast te zetten op 4%. Op basis van de ervaring in 2016 verwachten we dat met dit percentage een goede balans kan worden gevonden tussen de beoogde samenwerking tussen de betrokken instellingen en de subsidie per afzonderlijke instelling die beschikbaar blijft om 'eigen' activiteiten voldoende te kunnen bekostigen.
2. Op basis van het nieuwe beleid (zie de programmalijnen / speerpunten) gaat het vanaf 2018 om de volgende wijzigingen in de structurele inzet van middelen:

Nieuw beschikbare middelen	bedrag	Voorstel nieuwe inzet	Bedrag ¹
1. Vrijvallende middelen			
Huidige vorm Museum Heerenveen	€ 165.000	Eigentijdse vorm 'Verhaal van Heerenveen'	€ 100.000
Budget Leefbaarheid en Meedoen (sport en cultuur)	€ 1.000		
2. Aanvullende dekking uit andere gemeentebudgetten			
Sociaal domein • Participatiebudget W&I • Preventiebudget WMO	€ 50.000	Verbreiding activiteiten bibliotheek sociaal domein	€ 50.000
		Jaarlijkse subsidies feestdagen en herdenkingen	€ 3.000
		Museum Belvédère	€ 30.000
		Oranjewoud Festival: • Jaarlijks festival • Cultuureducatie + participatie	€ 10.000 € 8.000
		Samenwerking / activiteiten brede culturele veld en inzet voor kwetsbare inwoners (onder regie van combinatiefunctionaris)	€ 15.000
Totaal	€ 216.000	Totaal	€ 216.000

¹ Aan de bedragen genoemd in deze tabel kunnen geen rechten worden ontleend ten behoeve van de instellingen. Er dient ook voldaan te worden aan diverse (procedurele) vereisten om in aanmerking te komen voor subsidie en de activiteiten dienen te passen overeenkomstig vigerend beleid.

Uitvoering en Monitoring

Na vaststelling van de cultuurnota worden de acties besproken met het culturele veld en vertaald in een uitvoeringsprogramma 2018-2022.

De (gesubsidieerde) culturele instellingen en verenigingen zullen worden gevraagd naast basisgegevens zoals participatie- en bezoekersgegevens ook om informatie over de waardering van producten en activiteiten te leveren. Wij stellen voor om na twee jaren in 2020 een tussenevaluatie te doen en op basis daarvan eventueel bij te sturen én een 'eindevaluatie' in 2022.

1. Context

Het gemeentelijk cultuurbeleid is autonoom maar staat niet op zichzelf. Het is ingebed in gemeentelijke kaders en hangt samen met het cultuurbeleid van rijk en provincie. Hieronder lichten wij de relevante kaders en ontwikkelingen die van invloed zijn op het nieuwe cultuurbeleid op hoofdlijnen toe. We geven ook een korte beschrijving van de huidige situatie op het gebied van cultuur in de gemeente Heerenveen. Het hoofdstuk eindigt met een beknopte analyse van de huidige situatie en het benoemen van kansen voor de toekomst cq het nieuwe beleid.

1.1. Gemeentelijk kader

Typering gemeente

Heerenveen is een gemeente met ruim 50.000 inwoners waarvan ongeveer 29.000 wonen in de kern Heerenveen. Het telt daarnaast 16 dorpskernen waarvan Jubbega en Akkrum de grootste zijn, beiden met ruim 3.000 inwoners. Heerenveen is een van de snelst groeiende gemeenten van Noord-Nederland.

De strategische ligging maar nog veel meer de mix van handelsgeest, dynamiek en durf die de drie voorname heren bij de veenwinning in de zestiende eeuw tentoonspreidden, lopen sindsdien als een rode draad door Heerenveen. Thialf, Sportstad, geavanceerde bedrijventerreinen, kantorenboulevards en de met prijzen gehonoreerde woonwijk Skoatterwâld zijn hiervan het beeldbepalende bewijs in de plaats Heerenveen. Daarnaast karakteriseert de gemeente zich door een aantrekkelijk, gevarieerd landschap met mooie dorpen.

Collegeprogramma 2014-2018: 'Heerenveen, volop in beweging'

Leidraad in het collegeprogramma is behoud en versterking van Heerenveen als sociale en ondernemende gemeente, waarin mensen hun eigen kracht en talenten inzetten voor zichzelf en de 'mianskip'. De gemeente zoekt nadrukkelijk de samenwerking op met inwoners, ondernemers, dorpen, wijken en maatschappelijke instellingen. Ook op het gebied van cultuur.

Sociaal beleid

Heerenveen onderscheidt drie leefdomeinen: leefbaarheid & meedoen, opvoeden & opgroeien, werk & inkomen. De gemeente zet daarbij in op het versterken van eigen regie en burgerschap. Waar dat niet lukt, biedt de gemeente een vangnet. Zo is er voor jongeren tot 18 met een laag inkomen bijvoorbeeld een minimaregeling als tegemoetkoming voor het bezoek van of deelname aan culturele- en sport activiteiten. Dit wordt geregeld via het Jeugd Cultuurfonds en Jeugd Sportfonds in samenwerking met de Stichting Leergeld.

Taalbeleid Fries

Naast de cultuurnota is een gemeentelijke nota taalbeleid in ontwikkeling. Voor de uitwerking van dit beleid wordt verwezen naar de door de raad op 28 november 2016 vastgestelde startnotitie Integraal Taalbeleid Fries.

Ruimtelijk beleid

Alles in het landschap, de gebouwen en de openbare ruimte, dat herinnert aan het leven en werken van vroegere generaties is in beeld gebracht in de nota *Cultuurhistorisch erfgoed Heerenveen*. De nota geeft naast een inventarisatie de richting aan voor het behoud van dit erfgoed in het ruimtelijk beleid.

In een aantal wijken en dorpen van de gemeente Heerenveen zijn dorpshuizen of zogeheten multifunctionele accommodaties (MFA's) waar ruimte is voor onder andere culturele activiteiten.

De *Heerenveense School*, een markant gebouw in het centrum van Heerenveen, wordt gebruikt door Museum Heerenveen en voor sommige activiteiten van Ateliers Majeur. Het

gebouw staat nu voor een deel leeg en de bouwtechnische staat vereist investeringen voor de toekomst. De gemeente heeft eind 2016 besloten een marktdialoog te organiseren als verkenning van de interesse uit de markt voor de Heerenveense School. De marktdialoog vindt in de eerste helft van 2017 plaats en besluitvorming wordt in de tweede helft van 2017 verwacht. Voor de gemeente is uitgangspunt van deze dialoog dat de Heerenveense School bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van het centrum voor zowel inwoners als recreanten/toeristen. Het gebouw moet een toekomstbestendige invulling krijgen. Maatschappelijk-culturele functies kunnen in de toekomst hierbij ook een belangrijke rol spelen. Bij de marktdialoog voor de Heerenveense School zal rekening ook worden gehouden met de brede context van het accommoderen van de culturele functies en in het bijzonder de afstemming met het Posthuis Theater.

Economisch beleid

Cultuur is van belangrijke economische waarde. Evenementen als het UITfestival, Flaeijelfeest in Nieuwehorne en het Oranjewoud Festival trekken veel publiek aan en dragen bij aan het imago van Heerenveen. De evenementen hebben ook een spin-off in de vorm van extra inkomsten voor winkels en horeca. In de nota Vrijetijdseconomie *Voortzetten, versterken, verbinden* (2015) is in beeld gebracht welke kansen er liggen en hoe deze kansen kunnen worden gerealiseerd. De positionering van Heerenveen in relatie tot de Friese Wouden en de Friese meren en de professionalisering van Heerenveen 'n Gouden Plak zijn genoemd als enkele ontwikkelpunten met prioriteit. Voor cultuur is het verder ontwikkelen van het Oranjetoerisme interessant (zie: *Economisch beleidsplan 2011-2016* en de nota Vrijetijdseconomie).

De *Gezamenlijke werkagenda Centrum* geeft specifiek inzicht welke zaken de gemeente samen met de belangrijkste centrumpartners wil oppakken in de periode 2016-2020 om het centrum van Heerenveen aantrekkelijker te maken. Voor cultuur zijn de volgende punten uit het 10-punten plan het belangrijkste:

- sterkere thematisering van evenementen en doorontwikkeling naar meer onderscheidende evenementen;
- versterken samenwerking ondernemers en marketing (in samenwerking met Heerenveen 'n Gouden Plak);
- communicatie en informatie-uitwisseling.

Om de ambities uit de werkagenda op te pakken wordt door de centrumondernemers een centrummanager aangesteld.

Heerenveen 'n Gouden Plak is de regiomarketingorganisatie die alle evenementen en activiteiten in de regio Heerenveen promoot. Ook culturele evenementen worden in de 'etalage' gezet.

In 2016 is het evenementenbeleid geëvalueerd op de praktische uitvoerbaarheid, die met name op het gebied van vergunningverlening heeft geleid tot een aantal aanpassingen. Daarnaast is er aandacht voor het afstemmen van de evenementenkalenders en de efficiëntie van het interne evenementenoverleg van de gemeente.

Bezuinigingen en subsidiebeleid

De gemeente Heerenveen heeft de afgelopen periode een financieel moeilijke tijd gekend en stond enkele jaren tot medio 2016 onder financieel toezicht van de provincie Fryslân. In deze periode werd flink bezuinigd. Ook de cultuursector ontkwam niet aan bezuinigingen; voor de professionele instellingen samen bedroeg de bezuiniging € 700.000 van een budget van € 3,8 miljoen (zie bijlage 4.). Daarnaast is het *Budget Leefbaarheid & Meedoen (sport en cultuur)*, waaruit ook culturele initiatieven kunnen worden ondersteund, gehalveerd.

De gemeente werkt met een Algemene Subsidieverordening (ASV) en heeft daarnaast nadere beleidsregels voor korpsen en muziekverenigingen en voor Leefbaarheid en Meedoen. Bij de eerste regeling wordt op basis van het aantal aanvragen een bijdrage verleend voor instandhouding en participatie. Bij de tweede regeling kunnen aanvragen

van eenmalige sport en/of culturele activiteiten ondersteund worden *die bijdragen aan leefbare wijken en dorpen.*

1.2. Landelijk kader

Beleidskader

In de beleidsbrief *Ruimte voor cultuur* voor de periode 2017-2020 benadrukt minister Bussemaker de rol van cultuur in onze samenleving: "Cultuur draagt bij aan de ontplooiing van burgers, aan kritisch kijken en denken en aan onze creativiteit". Naast aandacht voor kwaliteit (te meten via de criteria oorspronkelijkheid, vakmanschap en vernieuwing), wijst de minister een aantal belangrijke thema's aan: cultuureducatie, talentontwikkeling, maatschappelijke waarde van cultuur en internationaal cultuurbeleid. Het rijk vindt cultuureducatie belangrijk voor de persoonlijke ontwikkeling en creativiteit van kinderen en wil dat cultuureducatie een vast onderdeel wordt van het lesprogramma van scholen. Naast de aandacht voor de jeugd vindt het rijk het van belang dat ook ouderen deelnemen aan cultuur.

Een groot deel van de rijksmiddelen gaat naar het programma Cultuureducatie met Kwaliteit en de Impulsregeling Muziek. Beide programma's zijn erop gericht cultuur in het onderwijs te versterken en zijn ondergebracht bij het Fonds Cultuurparticipatie, waarop scholen en culturele instellingen in Heerenveen kunnen intekenen. Uitgangspunt is dat scholen meer regie nemen voor hun cultuur-educatieve programma's en werken met doorgaande leerlijnen. Daarnaast financiert het rijk de Basis Infrastructuur Cultuur (BIS) en de landelijke cultuurfondsen als het Fonds Podiumkunsten en het Mondriaanfonds, waarop ook instellingen in de gemeente Heerenveen een beroep kunnen doen (zoals het Oranjewoud Festival en Museum Belvédère).

Wettelijk kader

Naast het landelijke beleid heeft het gemeentelijke cultuurbeleid te maken met wetgeving zoals de nieuwe *Bibliotheekwet* en *Erfgoedwet*. Samen met de *Omgevingswet* maakt de *Erfgoedwet* een integrale bescherming van het cultureel erfgoed (museale objecten, monumenten en archeologie) mogelijk. Verder zijn de *Archiefwet* over (digitale) archiefvorming en -beheer en de *Mediawet* van toepassing.

1.3. Provinciaal kader

In de beleidsbrief '*Mei hert, holle en hannen*' is het beleid voor cultuur, taal, onderwijs en sport voor de periode 2017-2020 van de provincie Fryslân weergegeven. Taal, cultuur en erfgoed worden verstevigd om een aantrekkelijke, complete en uitdagende provincie te zijn en te blijven. De provincie benoemt vijf hoofdlijnen: participatie versterken, verbreden en verdiepen van educatie, innovatie stimuleren en faciliteren, leefbaarheid bevorderen en vergroten van zichtbaarheid van cultuur. In het uitvoeringsplan voor 2017-2018 zijn de hoofdlijnen uitgewerkt in doelen, beoogde effecten en maatregelen om deze te behalen. Voor 'cultureel Heerenveen' zijn vooral de doelen interessant die betrekking hebben op de herijking van de provinciale basisinfrastructuur cultuur, het stimuleren van taal en cultuur in het onderwijs, levenslag leren en Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân 2018.

Gezien het bijzondere karakter van het Museum Belvédère zowel op het gebied van cultuur als voor recreatie en toerisme hebben zowel de provincie als de gemeente inmiddels besloten om het begrotingstekort van dit museum voor 2017 voor een belangrijk deel te dekken (beide met een bijdrage van € 50.000). Tegelijkertijd hebben zowel provincie als gemeente aangegeven mee te willen werken aan het vinden van een oplossing voor het structurele tekort voor 2018 en daarna.

In 2018 levert Nederland samen met Malta de Culturele hoofdstad van Europa. De culturele hoofdstad geeft een impuls aan cultuur, toerisme, economie, participatie en

samenwerking in de stad en in de regio. *Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân 2018* zet speciaal in op de betekenis die cultuur kan hebben in het aanjagen van vernieuwingen, bijvoorbeeld in sociale verbanden. Daarbij gaat de aandacht niet alleen uit naar het jaar in kwestie maar ook naar een structurele culturele nalatenschap na 2018: de legacy.

In het *bidbook* Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân 2018 zijn drie centrale thema's benoemd: natuur en cultuur, stad en platteland en mienskip. In het *bidbook* zijn achttien projecten opgenomen, waarvan drie projecten plaatsvinden in de gemeente Heerenveen: Feel the Night, Oranjewoud Festival en European Sports for all Games.

1.4. Maatschappelijke trends en ontwikkelingen

In de gemeentelijke notitie *Richtinggevende kaders culturele functies* (vastgesteld door de gemeenteraad in december 2015) en in *Samenwerken aan Kunst en Cultuur in Fryslân* van Keunstwurk (2015) zijn de trends en maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op het cultuurbeleid in beeld gebracht. We geven ze hieronder kort weer:

Demografische en sociale ontwikkelingen

Er is sprake van vergrijzing (meer ouderen) en een dalende beroepsbevolking in de leeftijd tussen 25-65 jaar. Mensen trekken naar de kern Heerenveen: het aantal inwoners in de dorpen neemt geleidelijk af. Tegelijkertijd is er een toename van het aanbod in de vrije tijd (cultuur, sport, digitale media). De concurrentie in vrijetijdsbesteding is groot. Dit, en de economische crisis maken dat mensen keuzes maken in uitgaven, waardoor deelname aan culturele activiteiten niet altijd mogelijk is. Er is sprake van individualisering en in het kader van de participatiemaatschappij wordt het individu meer en meer gezien als een zelfredzame burger. De overheid moet ervoor waken dat burgers toegang tot culturele voorzieningen behouden: zowel fysiek en digitaal als financieel.

Ontwikkelingen in de culturele sector

Door de economische crisis ondervond en ondervindt de culturele sector grote gevolgen. Er is flink bezuinigd door de overheid en sponsoring door het bedrijfsleven is sterk verminderd. Door bezuinigingen zijn in de culturele sector minder beroepskrachten in dienst en er zijn meer vrijwilligers actief.

De culturele sector verandert. In de gehele culturele sector is het bestaansrecht van bestaande culturele instituten niet meer vanzelfsprekend. Tegelijkertijd neemt het aantal zzp'ers en particuliere instellingen in de culturele sector toe.

Technische ontwikkelingen

De digitalisering heeft grote invloed op de productie en consumptie van kunst en cultuur. Zo zijn er e-books op de markt gekomen en maakt internet het mogelijk om cultuur op een andere manier aan te bieden en te beleven. Jongeren dragen actief bij aan het zelf verspreiden van hun muzikale clip onder publiek over de hele wereld. Zowel binnen als buiten het onderwijs is e-learning een steeds belangrijker thema. De technische ontwikkelingen doen een beroep op het innovatief en adaptief vermogen van culturele instellingen.

Waarde van kunst en cultuur

Er is steeds meer wetenschappelijk inzicht in de waarde van kunst en cultuur voor het individu. Zo is bekend dat hoe eerder en hoe meer woorden kinderen krijgen aangereikt, hoe taalvaardiger zij in hun latere leeftijd zijn. Achterstanden die kinderen voorschools oplopen zijn niet meer in te halen. Het project Boekstart, een project dat is geïnitieerd vanuit de bibliotheeksector ook in Heerenveen en gericht is op het stimuleren van lezen met baby's, dreumesen en peuters, speelt hier actief op in.

In de afgelopen jaren is ook veel onderzoek verricht naar het effect van muziek op de algemene ontwikkeling van kinderen². Daarin is aangetoond dat muziek belangrijk is voor de ontwikkeling van het kind. Het geheugen verbetert, het IQ verhoogt, de taalontwikkeling, uitdrukkingsvaardigheden en spraakontwikkeling worden bevorderd en het ruimtelijk inzicht en sociale vaardigheden verbeteren. Bovendien blijken kunst en cultuur zeer geschikt voor het aanleren en ontwikkelen van basisvaardigheden die burgers nodig hebben in de 21ste eeuw, zowel op persoonlijk niveau als op het niveau van de samenleving.

1.5. Cultuur in Heerenveen

De gemeente Heerenveen kent een grote diversiteit aan culturele organisaties en activiteiten. In de nota *Richtinggevende kaders culturele functies, gemeente Heerenveen (december 2015)* wordt onder andere ingegaan op de functies en activiteiten van de vier gesubsidieerde professionele instellingen (zie Bijlage 2 van deze nota). In de paragraaf hieronder wordt alleen een korte, globale schets gegeven.

Bibliotheken Mar en Fean

Bibliotheken Mar en Fean is de professionele organisatie met een centrale rol in de samenleving als het gaat om lezen (/ laaggeletterdheid), leren, informeren en ontmoeten. Er zijn vestigingen in Heerenveen, Jubbega en Akkrum en digitale informatie speelt een steeds belangrijkere rol. Als voorbeeld komt in 2017, naast de vestigingen in Heerenveen en Jubbega, ook in de vestiging Akkrum een Digi-Taalhuis om mensen te ondersteunen bij lezen, schrijven en rekenen en met de computer om te gaan. Daarnaast verzorgt de bibliotheek, van baby naar volwassene, de doorgaande leeslijn 'Boekstart' en op de basisscholen in de gemeente de 'Bibliotheek op school'.

Posthuis Theater

Het Posthuis Theater biedt een gevarieerd cultureel programma dat bezoekers trekt uit de hele regio. Sinds enkele jaren brengt het meer activiteiten voor een breed publiek zoals een jaarlijkse familie Kerstvoorstelling. Het Posthuis Theater werkt op verschillende gebieden samen met andere professionele theaters in de regio / provincie.

Museum Heerenveen

Museum Heerenveen toont de lokale geschiedenis aan de hand van de thema's 'Heeren van het Veen' en 'Made in Heerenveen'. Onderdeel van het museum is het Ferdinand Domela Nieuwenhuis Museum. Museum Heerenveen richt zich op het beheren, conserveren, en presenteren van de cultuurhistorische collectie en heeft daarnaast ook een educatieve en sociale functie.

Ateliers Majeur

Ateliers Majeur is het centrum voor de kunsten dat zich onder andere richt op de cultuureducatie op de basisscholen in Heerenveen. Het centrum is daarnaast een verbinder in het netwerk van cultuureducatie aanbieders in de vrije tijd en richting amateurkunstverenigingen. Ateliers Majeur werkt aan de hand van de zogenoemde culturele loopbaan, waarin fases van de culturele ontwikkeling van het individu zijn benoemd. De fases 1 tot en met 4 zijn: Kennismaken, Oriënteren, Verzelfstandigen en Vervolg. De gemeente subsidieert nu de fases 1, 2 en (deels) 3.

Samenwerking

De vier hiervoor genoemde professionele instellingen werken steeds meer samen. De uitgangspunten voor de samenwerking zijn in december 2015 door de gemeenteraad vastgelegd in de *Richtinggevende kaders culturele functies, gemeente Heerenveen*. Bij die besluitvorming heeft de gemeenteraad de instellingen uitgedaagd om vanaf 2016 de samenwerking verder te intensiveren en oormerkt hiervoor middelen uit de afzonderlijke

² 'Wat weten we over muziekonderwijs?' Een verslag van een bijeenkomst met wetenschap en praktijk. LKCA, 2015.

subsidiebeschikkingen (2% van de variabele kosten in 2016, 4% in 2017 en 6% in 2018).

De vier instellingen hebben in een *convenant* d.d. 30 oktober 2015 verwoord hoe ze de samenwerking gaan versterken vooral op het gebied van cultuureducatie, gezamenlijke programmering en innovatie. Het convenant hebben ze vervolgens uitgewerkt in een plan '*Cultureel Heerenveen op weg naar Samenwerking*' dat in 2016 onder meer heeft geresulteerd in het Uitfestival Heerenveen en een Culturele Agenda. Deze agenda geeft een overzicht aan culturele activiteiten en achtergrondinformatie en verschijnt maandelijks zowel in digitale vorm als in de kranteditie van Groot Heerenveen³. Voor 2017 staat onder andere een interactief project '*Beleef Heerenveen*' op het programma.

Museum Belvédère

Museum Belvédère is een provinciaal podium voor moderne, Friese beeldende kunst gesitueerd in Oranjewoud. Het museum is ontstaan vanuit particulier initiatief en trekt veel bezoekers uit heel Nederland. Vanwege wegvallende private sponsorinkomsten door de economische crisis, heeft het museum onlangs een verzoek om structurele ondersteuning ingediend bij de gemeente en de provincie Fryslân.

Beeldende kunst

In Heerenveen zijn verschillende kunstenaarsinitiatieven en drie actieve kunstgaleries: Kunsthuis Loof in Jubbega, It Alde Tsjerkje in Mildam en het Melklokaal in Heerenveen. De Muze community art café en Stichting Oude Liefde zijn recent nieuwe initiatieven in Heerenveen. Ook kent de gemeente in Mildam de Ecokathedraal van Louis le Roy, een bijzonder experiment waarbij langdurige processen tussen mens en natuur worden bestudeerd en waar verder wordt gebouwd met hergebruik van materiaal. Het beheer is in handen van Stichting TIJD.

Culturele activiteiten, festivals en evenementen

Op diverse kleine podia en in de openlucht vinden in de gemeente Heerenveen culturele evenementen en activiteiten plaats. De activiteiten trekken zowel inwoners als toeristen. Het Oranjewoud Festival dat jaarlijks in juni plaatsvindt, richt zich op klassieke muziek waarbij zij zowel kenners als het brede publiek wil boeien. In 2018 wordt in het kader van Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân een bijzondere 10-daagse versie van het festival georganiseerd. Nog een voorbeeld is de concerten van het Heerenveens Orgel Comité die plaatsvinden in de RK kerk waarbij het carillon van het gemeentehuis ook wordt betrokken.

Literatuur en film

De *Stichting Literaire Activiteiten Heerenveen (SLAH)* organiseert ontmoetingen met schrijvers in Museum Belvédère en een serie film en literatuur in het Posthuis Theater. De stichting was initiatiefnemer van het Poëzijpad Oranjewâld en van de Feandichter. De *Bios Heerenveen* biedt wekelijks een zogeheten *arthouse* film. Deze functie is overgenomen van het Filmhuis Heerenveen.

Muziek en Popmuziek, 'Popstad Heerenveen'

De *Speeldoos* is een particulier muziekcentrum voor Heerenveen en de regio met instrumentale muziek-, zang- en AMV-lessen, individueel en in groepsverband voor jong en oud. Er kunnen ook muzieklessen op scholen worden verzorgd. De *Musykfabryk* is een particulier podium voor popmuziek voor Heerenveen en de regio met oefenruimtes, muzieklessen drum en gitaar, zaalverhuur en events. Het aanbod is een aanvulling op de activiteiten op dit terrein van Ateliers Majeur.

³ Groot Heerenveen verschijnt maandelijks in een oplage van 28.000 met als verspreidingsgebied Heerenveen en omliggende dorpen.

Amateurkunstverenigingen

In Heerenveen zijn veel verenigingen actief. In 2016 ging het om 12 muziekverenigingen, 27 koren, 17 toneelverenigingen (waarvan 3 iepenloft en 1 jeugdtheater) en 1 folkloristische dans- en showgroep. Sommige muziek- en zangverenigingen hebben zich verenigd in een muziekfederatie en in een zangfederatie.

Cultureel erfgoed

Ook cultuurhistorisch is de gemeente Heerenveen interessant. De gemeente kent 106 rijksmonumenten en twee gebieden die vallen onder monumentenbescherming van het Rijk: Aldeboarn en Oranjewoud. Daarnaast bezit Heerenveen circa vijfhonderd bouwwerken die kenmerkend zijn voor een bepaalde bouwperiode, ontwikkelingsfase of straatbeeld in de gemeente Heerenveen, de zogenaamde gemeentelijke monumenten. De stichting Werkgroep Oud-Heerenveen is in samenwerking met lokale historische verenigingen van onder andere Aldeboarn (stichting Aldheidskeamer Uldrik Bottema Aldeboarn) en Akkrum (stichting Akkrum Ald en Nij) actief om dit erfgoed in kaart te brengen en toegankelijk te maken voor het publiek. Dit vindt plaats onder meer via lezingen, historische wandelingen, de Open Monumentendag en het blad *Veenbrief*. De oudheidskamers, historische verenigingen, Museum Heerenveen en de bibliotheek geven gezamenlijk invulling aan de *Historisch Informatiepunten* in de bibliotheekvestigingen in Jubbega en Heerenveen.

Huidig budget cultuur

In onderstaand overzicht is weergegeven hoeveel middelen de gemeente in 2016 inzet voor cultuur en hoe dit is verdeeld:

<i>Wie</i>	<i>Bedrag in €</i>	<i>Toelichting</i>
Ateliers Majeur	636.876	Inclusief - 2% samenwerking € 8.947 - huisvestingskosten € 238.499
Bibliotheek Mar en Fean	905.560	Inclusief : - Historische Informatiepunten H'veen en Jubbega € 16.000 - 2% samenwerking € 15.322 - huisvestingskosten €189.730
Museum Heerenveen (Willem van Haren)	403.024	Inclusief: - huisvestingskosten € 229.860 - Front-office toerisme € 8.164 (vml. VVV)
Posthuis Theater	999.339	Inclusief : - huisvestingskosten € 231.546 - 2% samenwerking € 13.289
Budget Korpsen en Muziekverenigingen	13.025	Jaarlijkse subsidie verdeeld volgens verdeelsleutel
Budget Leefbaarheid en Meedoen (sport en cultuur)	46.824	Op aanvraag. Verhouding sport en cultuur is circa 35% - 65%
Onderhoud en beheer kunst in de openbare ruimte	28.050	
Overig : - St Molen Welgelegen - St Poldermolens De Lege Midden - Keunstwurk Uurcultuur	15.228 2.584 3.535	
Herdenkingen 4 mei	870	In Heerenveen en in Akkrum
Totaal	3.054.915	

NB: evenementen worden gefinancierd uit gemeentelijk budget 'overige evenementen' of via het Centrumfonds waaraan ook de gemeente bijdraagt

1.6. Analyse huidige situatie

Culturele infrastructuur in relatie tot andere gemeenten

De VNG heeft een model ontwikkeld voor het cultuur- en mediabeleid van gemeenten: 'De culturele infrastructuur van gemeenten'. Dit model wordt veel gebruikt als referentiekader om te kunnen inschatten over welke culturele infrastructuur een gemeente zou moeten beschikken, gemeten naar het inwonertal. Het model onderscheidt drie segmenten:

- gemeenten met minder dan 30.000 inwoners
- gemeenten tussen 30.000 - 100.000 inwoners
- gemeenten met meer dan 100.000 inwoners

Het model schetst per werkveld/kunstdiscipline welke voorzieningen normaal gesproken bij een gemeente van vergelijkbare omvang aanwezig zijn.

Onderstaand schema is een vertaling van dit model naar de culturele infrastructuur van Heerenveen. De **vetgedrukte** voorzieningen zijn in Heerenveen aanwezig.

<i>Werkveld</i>	<i>Kernachtig < 30.000</i>	<i>Uitgebreid 30.000 – 100.000</i>	<i>Allesomvattend > 100.000</i>
Podiumkunsten	Uitvoeringen voor de jeugd Kamermuziek Oefenruimten	Multifunctionele accommodaties Jazz/ poppodium	Muziek-/theatergezelschap Schouwburg/concertzaal Kleine zaal Theaterwerkplaats Kernpodia popmuziek/jazz Soms: danstheater
Film	Incidentele vertoningen	Kleine filmvertoners	Theater artistiek waardevolle film
Media en letteren	Bibliotheek Lokale radio-omroep	Literaire activiteiten	Lokale televisie Opdrachten/prijzen schrijvers/ dichters
Cultureel erfgoed	Monumenten Oudheidkamer Archieven Archeologie	Natuur-/ cultuurhistorisch museum	Museum voor moderne kunst
Beeldende kunst	Architectuur Vormgeving openbare ruimte Tentoonstellingsruimte	Percentageregeling Kunstuitleen Aankoopfonds	Kunstenaarsbeleid Ateliers Kunstenaarsinitiatieven Individuele subsidies Opdrachten Soms: Centrum BK
Amateurkunst en cultuureducatie	Amateurverenigingen Lespunt Cultuureducatie	Instituut voor cultuureducatie	Pluriform aanbod cultuureducatie

Met het VNG-model in de hand valt op dat de gemeente Heerenveen in alle categorieën voorzieningen/activiteiten heeft die passen binnen het schaalniveau van een gemeente met een kernachtig cultuurbeleid, voor sommige onderdelen passend binnen het schaalniveau uitgebreid en voor de podiumkunsten en moderne kunst zelfs op het schaalniveau allesomvattend. Met andere woorden, voor een middelbare gemeente met een regionale functie heeft Heerenveen een passend cultureel voorzieningenniveau en een gevarieerd activiteitenaanbod.

Beeld op basis van dit hoofdstuk

Kijken we vanuit de brede context naar cultuur in Heerenveen dan komt het volgende beeld naar voren:

Heerenveen heeft sterke professionele culturele instellingen en een grote diversiteit aan culturele initiatieven. Heerenveen onderscheidt zich ook met opvallende plekken en evenementen als Museum Belvédère, het Posthuis Theater, Oranjewoud Festival en de Le Roy Ekokathedraal. Leesbevordering en cultuureducatie zijn verankerd in het basisonderwijs en er is een verbinding tussen activiteiten binnen en buiten de school. Ook is er een brede betrokkenheid van inwoners. De toegankelijkheid van cultuur is groot door het structureel en incidenteel ondersteunen van culturele voorzieningen en de aanwezigheid van regelingen voor participatie voor kinderen uit minimagezinnen zoals Stichting Leergeld, het Jeugd Cultuurfonds en het Jeugd Sportfonds. Wij constateren dat er ruimte is voor meer samenwerking tussen de professionele organisaties en de amateurkunstverenigingen.

We vinden dat de culturele programma's nog te aanbod-gericht en te weinig vraag-gestuurd zijn. Wij zien hier wel goede voorbeelden van organisaties die steeds meer 'vraag-gestuurd' opereren en wij willen deze ontwikkeling nader stimuleren in het culturele veld als geheel.

Het bereik en de uitstraling van Museum Heerenveen zijn beperkt en de organisatiekracht is door alle bezuinigingen zorgelijk geworden. De bezuinigingen hebben in algemene zin een negatief effect gehad op de slagkracht van het culturele veld. Herverdeling van middelen aansluitend bij herijking van het cultuurbeleid moet juist voor een positief effect zorgen.

Voor de toekomst is er winst te halen uit het beter zichtbaar maken van cultuur (bekendheid vooraf en trots achteraf) en het voorkomen van versnippering. De groeiende samenwerking tussen de professionele instellingen kan verder worden versterkt door samenwerking in de gehele culturele sector. Hierbij kan aangesloten worden bij programma's als Cultuureducatie met Kwaliteit/KEK en de Impulsregeling Muziek die ook in de komende periode worden voortgezet en uiteraard het programma van Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân 2018. Ook het verbinden van cultuur met andere beleidsterreinen als het sociaal domein kan actief worden opgepakt, zowel door de gemeente zelf als door het culturele veld en maatschappelijke partners. Het is van belang om zorg te dragen voor evenwichtige aandacht voor de verschillende doelgroepen, zowel in leeftijd (jong en oud) als geografisch (centrum, wijken en kernen). Kansen liggen er tenslotte voor een betere promotie via Heerenveen 'n Gouden Plak en de inzet van een betrokken bedrijfsleven.

Kortom, de gemeente Heerenveen heeft een grote culturele rijkdom met onderscheidende elementen. Deze rijkdom heeft ook een keerzijde. De inzet van menskracht en middelen is versnipperd. Vanuit dit perspectief is het zichtbaarder maken van de culturele rijkdom en het bundelen van krachten wenselijk.

2. Inhoudelijk kader

Op basis van de analyse in het eerste hoofdstuk geven we hieronder onze visie en missie weer en benoemen we de hoofddoelen van het beleid en de programmalijnen waarlangs we dit beleid willen realiseren.

2.1. Visie, ambitie en missie

Cultuur is voor de samenleving van belang omdat:

- cultuur biedt mensen plezier, vrijetijdsbesteding, nieuwe inzichten en verrassende ervaringen
- cultuur zet mensen aan tot participatie
- cultuur draagt bij aan de ontwikkeling van het individu (leven lang leren) en daarmee de samenleving
- cultuur draagt bij aan de sociale cohesie van dorpen en wijken
- cultuur draagt met de spin-off naar winkels en horeca bij aan de lokale economie
- cultuur versterkt het profiel van Heerenveen als plek waar het fijn wonen, ondernemen en recreëren is en in dit verband het vestigingsklimaat voor bedrijven.

Cultuur heeft daarmee een belangrijke betekenis voor de samenleving als *doel* en als *middel* en heeft een duidelijke betekenis voor zowel *inwoners* en bedrijven van de gemeente als voor *bezoekers* (recreanten en toeristen).

Ook de komende jaren wil Heerenveen cultuur blijven inzetten om een aantrekkelijke gemeente te zijn en te blijven. We hechten aan de intrinsieke waarde van cultuur op zich maar ook als mogelijkheid om mensen mee te laten doen. We zetten niet in op 'meer cultuur' maar het maken zichtbaar en het zorgen voor verbinding zowel binnen de culturele sector als met andere sectoren. We benutten het programma en de projecten van Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân 2018 om ons cultureel netwerk en een aantal activiteiten te versterken, ook op de lange termijn.

Gezien actuele maatschappelijke ontwikkelingen als individualisering, digitalisering en marktwerking en gelet op de financiële ruimte, zoeken we daarbij steeds naar evenwicht in wat de samenleving zelf kan en wat de gemeente nodig acht.

De *missie* voor de komende jaren luidt:

In de gemeente Heerenveen moeten inwoners en bezoekers cultuur in zijn verschillende facetten kunnen beleven. We willen de belevingswaarde van kunst en cultuur maximaal benutten. Samen met het culturele veld geven we vorm aan, en maken we zichtbaar, de intrinsieke, maatschappelijke, economische en sociale waarde van cultuur in de gemeente.

2.2. Hoofddoelen en programmalijnen

Hoofddoelen

Om dit te bereiken staan in het nieuwe gemeentelijk cultuurbeleid de volgende hoofddoelen centraal:

- versterken van de slagkracht van de culturele sector: samenwerking tussen culturele instellingen én amateurkunsten en zichtbaarheid van het culturele aanbod;
- inzetten van cultuur voor het bevorderen van de participatie en het bevorderen van sociale cohesie;
- benutten van het cultureel erfgoed en onderscheidende culturele initiatieven;
- ruimte bieden voor actieve- en passieve deelname aan cultuur;
- bijdragen aan de levendigheid en aantrekkingskracht van de gemeente als woon- werk- en recreatieplaats

Thematische aanpak

In de afgelopen periode is veel aandacht uitgegaan naar de samenwerking tussen de vier professionele instellingen. In ons nieuwe beleid kiezen we ervoor deze samenwerking voort te zetten maar in onze ogen dient samenwerking nu in het héle culturele veld plaats te vinden (dus ook met amateurverenigingen en met de private sector) en moet ook actief verbinding worden gelegd naar partners in andere beleidsterreinen. Vanuit dit perspectief kiezen we ervoor meer thematisch te gaan werken aan de hand van drie programmalijnen.

Op deze wijze bouwen we verder aan een toekomstbestendige en vraag-gestuurde culture infrastructuur.

Programmalijnen

De genoemde doelen willen we realiseren via de volgende programmalijnen.

Programmalijn 1: Meedoen aan cultuur in Heerenveen

Programmalijn 2: Het culturele DNA van Heerenveen.

Programmalijn 3: Samen maken we cultuur in Heerenveen zichtbaar

In hoofdstuk 3 gaan we in op deze programmalijnen.

Deze hoofddoelen komen als volgt terug in de programmalijnen (zie hieronder):

	Programmalijn 1: Meedoen	Programmalijn 2: Cultureel DNA	Programmalijn 3: Zichtbaar samen
Versterken slagkracht cultuursector			X
Bevorderen participatie en sociale cohesie	X		X
Erfgoed en onderscheidende initiatieven		X	
Ruimte voor cultuurdeelname	X	X	
Bijdragen aan levendigheid en aantrekkingskracht	X	X	X

Binnen de programmalijnen gaat het niet alleen om het versterken of stimuleren van initiatieven, maar ook om het beter zichtbaar maken van wat er is. Culturele instellingen kunnen in meerdere programmalijnen actief zijn. Zo heeft de Bibliotheek naast een verbindende functie (programmalijn 3) ook een educatieve en maatschappelijke functie (via programmalijn 1 Meedoen aan cultuur). Het Posthuis Theater draagt bij aan levendigheid en uitstraling (Cultureel DNA) en biedt ruimte voor cultuurdeelname (Meedoen aan cultuur). Ateliers Majeur speelt naast haar kernfunctie van cultuureducatie (programmalijn 1) een rol bij samenwerking met amateurverenigingen (programmalijn 3 Zichtbaar samen). Het Museum Heerenveen heeft naast haar kernfunctie ten aanzien het culturele DNA (programmalijn 2) ook een belangrijke educatieve functie (programmalijn 1) als het gaat om cultuurhistorie.

3. Programmalijnen

In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van de drie programmalijnen (met in totaal zeven speerpunten), die de komende tijd in samenspraak met de culturele organisaties en andere relevante partijen verder vertaald zullen worden naar een uitvoeringsprogramma. Gaandeweg kunnen ook nieuwe initiatieven ontstaan. De resultaten vormen het uitvoeringsprogramma cultuur 2018-2022.

Programmalijn 1: Meedoen aan cultuur in Heerenveen

1. Versterking, verbreding en vernieuwing van cultuureducatie:

- a. Cultuureducatie maakt onderdeel uit van onze sociale basisinfrastructuur. Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen en jongeren tot 18 jaar kunnen kennismaken met diverse vormen van cultuur, zowel binnen als buiten de school. De gemeente ondersteunt vanuit de basisinfrastructuur de culturele loopbaan van kinderen en jongeren. Wij onderscheiden daarin twee fasen, de kennismaking met kunst en cultuur en een verlengde oriëntatie op het gebied van kunst en cultuur. De fase verzelfstandigen gaan wij niet meer subsidiëren; in plaats daarvan kiezen wij voor een verlengde oriëntatie. Hierdoor denken wij dat wij meer kinderen in staat stellen om zich te oriënteren op diverse vormen van cultuur. Wij vinden het van belang dat cultuureducatie binnen en buiten school als doorgaande cultuurlijnen worden ontwikkeld en dat de ondersteuning op cultuureducatie leidt tot levenslange interesse en/of ontwikkeling op gebied van cultuur, zowel actief als passief. Nieuw is dat, naast de doelgroep kinderen en jongeren, de cultuureducatie zich ook richt op bijzondere doelgroepen in onze samenleving om ontwikkeling en participatie te bevorderen van deze groepen (bijvoorbeeld laaggeletterden, mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt, mensen met een beperking). Voor jongeren tot 18 met een laag inkomen biedt het Jeugd Cultuurfonds mogelijkheden.
- b. Ateliers Majeur ontwikkelt zich binnen deze basisinfrastructuur nog verder tot een netwerk organisatie voor de cultuureducatie en fungeert als culturele makelaar tussen vraag en aanbod. In de huidige situatie werkt Ateliers Majeur al samen met 120 aanbieders van cultuur voor het verzorgen van aanbod voor kennismaking en oriëntatie. Bovendien leidt Ateliers Majeur kinderen en volwassenen toe naar lokale aanbieders voor de verzelfstandigingsfase. Binnen het basisonderwijs stelt Ateliers Majeur een budget beschikbaar voor cultuureducatie per leerling (kindbudget cultuur), aanvullend op het budgetcultuureducatie van de school. Hierdoor kunnen maatwerkarrangementen worden geleverd die aansluiten bij de vraag van de school en het onderwijsconcept versterken. Voor het aanbod buitenschool stelt Ateliers Majeur ook middelen beschikbaar om laagdrempelig kennismakings- en oriëntatieactiviteiten aan te kunnen bieden. Ateliers Majeur maakt zowel binnen als buiten school zoveel mogelijk gebruik van lokale aanbieders, zowel professioneel als amateurverenigingen. Op deze manier worden ook de cultuureducatie activiteiten van andere aanbieders vanuit Ateliers Majeur financieel ondersteund. Ateliers Majeur krijgt de opdracht om deze vorm van kindbudget voor kennismaking en oriëntatie buitenschools voor 1 juni 2017 nader uit te werken en vervolgens gefaseerd te implementeren zodat deze per 2018 kan functioneren.
Voor cultuureducatie voor binnen school op het VO en MBO geldt dit kindbudget niet. Op het VO en MBO zijn vakleerkrachten werkzaam. Wel biedt Ateliers Majeur in samenspraak met het VO en MBO projectmatig educatieve activiteiten aan gericht op de vraag van het onderwijs. Daarnaast ontwikkelt Ateliers Majeur in samenspraak met maatschappelijke partners programma's op maat gericht op zelfontplooiing en participatie, inclusief gerichte programma's voor bijzondere doelgroepen.

- c. De combinatiefunctionaris heeft een spilfunctie in kunst en cultuureducatie. Deze verbindingsfunctionaris zorgt voor het koppelen van vraag en aanbod op gebied van cultuur binnen en buiten het onderwijs en voor bijzondere doelgroepen. De combinatiefunctionaris bewaakt daarbij de kwaliteit én jaagt nieuwe ontwikkelingen én innovatie in het aanbod aan. Bij het aanbod betreft deze functionaris lokale aanbieders, zowel amateurkunsten als professionele private aanbieders. De taken van de combinatiefunctionaris worden uitgebreid ook naar de bijzondere doelgroepen.

2. Bijdrage cultuur binnen het sociaal domein:

- a. Cultuureducatie en andere culturele activiteiten richten zich specifiek op bijzondere doelgroepen in het sociaal domein. Met als doel om participatie- en ontwikkelingsmogelijkheden van deze groepen te vergroten. Een nieuwe stimuleringsregeling van € 15.000 per jaar voor kwetsbare inwoners wordt ingevoerd (zie Financiële paragraaf op pag. 12).
- b. In dit kader bouwt de bibliotheek, naast haar kernfuncties op het gebied van lezen, leren, informeren en ontmoeten, voor alle inwoners haar sociaal-maatschappelijke activiteiten verder uit zoals het Digihuis waarbij laaggeletterden worden ondersteund om hun participatiemogelijkheden te vergroten. Hiervoor worden structureel extra middelen, € 50.000 per jaar, uit het budget sociaal domein beschikbaar gesteld. Hiermee kan dit aanbod niet alleen in de hoofdvestiging in Heerenveen, maar ook decentraal in de locaties in Akkrum en Jubbega worden geborgd.

3. Amateurverenigingen en belangrijke terugkerende culturele activiteiten:

- a. De gemeente subsidieert tot op heden niet structureel culturele activiteiten. Wel worden op aanvraag eenmalige culturele activiteiten gesubsidieerd met een lokaal belang en laagdrempelige toegankelijkheid. Wij willen in het nieuwe cultuurbeleid een aantal jaarlijkse culturele activiteiten tijdens landelijke feestdagen en herdenkingen ondersteunen met jaarlijkse subsidie. Momenteel (2016) gaat het hierbij om: Koningsconcert door Mannenkoor Credo (in samenwerking met anderen) op Koningsdag 27 april; stille tocht en herdenking in Akkrum op 4 mei door St. Akkrum Ald en Nij; stille tocht en herdenking in Heerenveen op 4 mei door Raad van Kerken; herdenkingsconcert op 4 mei (door Oratoriumkoor COV Heerenveen, Collegium Vocale Fryslân en Toonkunstkoor Heerenveen); en de landelijke Open Monumentendag in september in de gemeente door Stichting werkgroep Oud-Heerenveen (in samenwerking met alle andere cultuurhistorische verenigingen).

Programmalijn 2: Het culturele DNA van Heerenveen

4. Een eigentijdse, toekomstbestendige vorm geven aan cultuurhistorie door het vertellen van 'Het verhaal van Heerenveen': publieksgericht, interactief en flexibel

- a. Wij hechten grote waarde aan cultuurhistorie binnen het culturele DNA van Heerenveen. Het Museum Heerenveen heeft de functie van beheer, behoud en presentatie van het cultureel erfgoed van Heerenveen. De afgelopen jaren heeft het Museum verschillende acties ondernomen om in te spelen op de aanbevelingen van de verkenning naar de toekomst van het Museum in november 2012 (bureau LAGroup in opdracht van het Museum Willem van Haren). Deze acties hebben geresulteerd in verbeteringen maar het bereik en de uitstraling van het Museum blijven echter beperkt, wat ook wordt bevestigd door het aantal bezoekers aan het Museum (zie bijlage 3). In de afgelopen 5 jaar is het aantal bezoekers aan het museum vrij stabiel gebleven op een bezoekersaantal tussen de 4.000 (2015) en 6.200 (2012) per jaar (entreebetalend of met gebruik van een museumkaart plus schoolkinderen / rondleidingen). Wel moet worden opgemerkt

dat een aantal aanvullende functies en activiteiten ook (gratis) bezoek genereren, hoewel deze niet direct meetellen als museumbezoek. Het betreft onder andere: leeszaal van de bibliotheek van het Museum (bezoeken in 2016, 915); de kunstuimte / Pronkkeamer (bezoeken in 2016, 1164); bezoek door vrienden van het Museum, opening van tentoonstellingen en open monumentendag (in totaal 2.919 in 2016) en VVV agentschap (bezoeken in 2016, 5.469). Verder constateren wij dat bezoekers niet zozeer afkomen op het vaste aanbod maar vooral op tijdelijke tentoonstellingen die ook niet altijd gerelateerd zijn aan de historie van Heerenveen.

Verandering noodzakelijk – meer focus

Onze conclusie is dat vooral de huidige statische vorm van het Museum Heerenveen belemmerend is om de doelen: publieksgericht, interactief en flexibel te realiseren. Het ontbreekt aan slagkracht om de noodzakelijke vernieuwing waar te kunnen maken. Wij willen nu echt de omslag maken naar een nieuwe vorm van cultuurhistorie voor het op eigentijdse en toekomstbestendige wijze vertellen van 'Het verhaal van Heerenveen'. Richtinggevend voor de nieuwe vorm waarin het Museum Heerenveen cultuurhistorie onder de aandacht brengt zijn:

- Het 'Vertellen van het verhaal van Heerenveen' is corebusiness voor het Museum Heerenveen
- Daarbij ligt de focus op de ontstaansgeschiedenis van de plaats Heerenveen en de verhaallijn 'Arm en rijk'
- Het Ferdinand Domela Nieuwenhuis Museum en de geschiedenis van de adel en de Oranjegeschiedenis in Oranjewoud ondersteunen dit bovengenoemd verhaal
- Publieksgericht en toegankelijk
- Verbinding leggen tussen Museum Heerenveen en andere verenigingen, stichtingen en initiatieven in de gemeente Heerenveen die zich richten op cultuurhistorie
- Interactief en flexibel
- Naar buitengericht (het publiek actief opzoeken)
- Naast de gemeentelijke subsidie wordt actief op zoek gegaan naar andere financieringsbronnen

De nieuwe vorm zal per 1 augustus 2019 (of eerder) gerealiseerd moeten.

Kern van 'Het Verhaal van Heerenveen'

Naast de ontstaansgeschiedenis van Heerenveen vormen de collectie van het Domela Nieuwenhuis Museum en de collectie met betrekking tot de adellijke- en Oranjegeschiedenis van Oranjewoud de kern van 'Het verhaal van Heerenveen'. De gemeente is zich bewust van de 'heren van het Veen' die aan de wieg hebben gestaan van het ontstaan van de plaats Heerenveen. Daarnaast onderkent de gemeente de bijzondere rol van Ferdinand Domela Nieuwenhuis in de geschiedenis van Heerenveen (en elders in de regio waar zijn verhaal ook wordt verteld) en in dat verband ook de bredere betekenis voor de socialistische beweging in Nederland. Juist de spiegel met de adellijke en Oranjegeschiedenis in Oranjewoud maakt het verhaal van Heerenveen uniek. Deze aspecten van onze geschiedenis behouden hun plek in de beoogde nieuwe, eigentijdse vorm voor het vertellen van het verhaal van Heerenveen. Over de vorm en inhoud daarvan verwachten wij een voorstel van het Museum Heerenveen. Mocht daarin de keuze worden gemaakt om delen van de collectie af te stoten dan geschiedt dit met respect voor de bijzondere waarde daarvan.

Plan met invulling van de richting

Het college van B&W heeft het Museum Heerenveen verzocht om vóór 1 juni 2017 een voorstel in te dienen waarin zij aangeeft hoe zij invulling kan geven aan de richting zoals benoemd in deze cultuurnota. Het museum ontvangt nu jaarlijks

€ 165.000 subsidie voor personele en organisatiekosten. Richtinggevend voor de nieuwe vorm van cultuurhistorie is een jaarlijks bedrag van € 100.000 vanaf 2020. In de jaren 2018 en 2019 blijft het Museum Heerenveen het huidige bedrag van €165.000 ontvangen.

Het plan van het Museum Heerenveen zal de gemeente beoordelen op basis van bovengenoemde toetsingscriteria en de geschetste financiële richting. Het Museum Heerenveen wordt nadrukkelijk gevraagd aan te geven wat binnen deze voorwaarden geboden kan worden op het gebied van Cultuurhistorie. Mocht het museum hiertoe niet in slagen, dan stelt het college van B&W voor om daarna andere partijen uit te nodigen om de cultuurhistorie in Heerenveen vorm te geven binnen de gestelde voorwaarden en toetsingscriteria.

Uitwerking en consequenties van het plan

Zodra het Museum Heerenveen haar plan heeft ingediend (vóór 1 juni 2017) zal blijken of dit plan voldoende vertrouwen en perspectief biedt voor nadere uitwerking en uitvoering door het Museum Heerenveen, daartoe krijgt het Museum de tijd tot uiterlijk 1 augustus 2019. Op het moment van indienen van het plan kan ook pas definitief worden vastgesteld of de financiële taakstelling van € 100.000 kan worden gerealiseerd. Het ingediende plan moet voldoende financieel onderbouwd zijn waardoor keuzes kunnen worden gemaakt om het bedrag definitief vast te stellen. Uit het plan van het Museum zal dit in samenhang met de gewenste omslag duidelijk moeten worden gemaakt. In het hoofdstuk financiën wordt ingegaan op de financiële consequenties hiervan op het cultuurbeleid.

Overigens ontvangt het Museum Heerenveen naast subsidie voor personeel en organisatie van € 165.000 per jaar een bedrag van € 229.860 voor huisvestingskosten (kale huur € 168.000 gerelateerd aan marktconforme huur gelet op de Wet Markt en Overheid en overige huisvestingskosten € 61.860). Deze kosten blijven door de afgegeven garantstelling aan de Stichting Heerenveense School voorsnag aanwezig en deze middelen kunnen dus niet worden herverdeeld voor cultuur. Uiteraard wordt dit betrokken bij de marktdialoog over de Heerenveense School. Tot die tijd blijft de gemeente garant staan voor deze kosten.

Het ombouwen van de subsidierelatie met het Museum Heerenveen zal overigens afbouwkosten met zich meebrengen. Ook zal voor het realiseren van de nieuwe vorm mogelijk een eenmalig investeringsbedrag nodig zijn. Voorstellen voor dekking van de afbouwkosten en de eenmalige investeringskosten zullen worden betrokken bij het voorstel aan de gemeenteraad over de te kiezen vorm waarin 'Het verhaal van Heerenveen' verteld zal worden.

Samenhang met marktdialoog Heerenveense School

Het plan van het Museum Heerenveen alsmede de eventuele nadere verkenning met andere partijen worden afgestemd met het traject voor een marktdialoog over de toekomst van de Heerenveense School. Mede gezien de aspecten rond de huisvesting die hierbij spelen. De rapportage hierover is voorzien in juli 2017.

5. Het culturele DNA van Heerenveen versterken en meer bezoekers naar Heerenveen trekken:

- a. We zijn voornemens om het Museum Belvédère en het Oranjewoud Festival structureel met extra middelen te ondersteunen, gezien de bijzondere meerwaarde die ze hebben voor het culturele klimaat en aanbod van de gemeente. In het geval van het Museum Belvédère wordt deze steun

noodzakelijk gekoppeld aan een substantiële cq grotere bijdrage van de provincie Fryslân, gezien het (boven)regionale belang van dit Museum. Tevens verwachten wij de inzet van het Museum Belvédère om zelf meer inkomsten te genereren. Vanaf 2018 gaat het structureel om een bedrag van € 30.000 per jaar.

- b. Voor het Oranjewoud Festival wordt structureel een bedrag van € 18.000 per jaar beschikbaar gesteld. Een bedrag van € 10.000 als bijdrage aan de kosten van het festival en € 8.000 voor hieraan gerelateerde activiteiten op het gebied van cultuureducatie en –participatie; deze activiteiten dienen integraal te worden uitgevoerd in afstemming met de combinatiefunctionaris om hiermee de kwaliteit van cultuureducatie te borgen.
- c. We ondersteunen het Posthuis Theater om een breed en gevarieerd programma te bieden in een bijzondere ambiance. Het theater biedt naast voorstellingen en concerten ook een plek voor ontmoeting. De gemeente verwacht dat het Posthuis Theater zich blijft inzetten voor eigen producties waarin gewerkt wordt met professionals en amateurs alsmede voor het faciliteren van podium gerelateerde activiteiten buiten het theatergebouw. Het gebouw wordt daarnaast maximaal benut voor commerciële en maatschappelijke activiteiten. Bij de marktdialoog voor de Heerenveense School dient de afstemming met het Posthuis Theater meegenomen te worden.
Het Posthuis Theater werkt lokaal en regionaal samen met veel partijen uit uiteenlopende disciplines. Naast de lokale samenwerking met de andere culturele instellingen en partijen wordt met name samengewerkt met andere podia, zowel regionaal als landelijk. Het is aan het Posthuis Theater om de komende twee jaar te onderzoeken of verdere samenwerking met andere podia zinvol is met het oog op een betere exploitatie en het behouden van kwaliteit, in: programmering, programma's, projecten, activiteiten en het behouden van de kwaliteit van de dienstverlening.
- d. De Ekokathedraal in Mildam en Le Roy tuin in Heerenveen zijn ook bijzondere culturele elementen in de gemeente. Deze worden door de stichting TIJD beheerd, met de inzet van veel vrijwilligers. De gemeente draagt hier niet structureel aan bij maar aanvragen voor eenmalige projecten zijn mogelijk.

6. Benutten van kunst in de openbare ruimte als bijdrage aan het culturele klimaat in de gemeente:

- a. We actualiseren de inventarisatie van kunst in de openbare ruimte en stellen een meerjarenonderhoudsplan op met als doel beter structureel beheer en onderhoud van de kunst in de openbare ruimte. De kosten hiervan worden gedekt uit het hiervoor beschikbare budget van € 28.050 per jaar.

Programmalijn 3: Samen maken we cultuur in Heerenveen: zichtbaarheid en verbinding

7. Versterking en verbreding van de samenwerking van de professionele culturele instellingen én de amateurverenigingen.

- a. De samenwerking tussen de professionele culturele instellingen wordt voortgezet en uitgebouwd. Deze samenwerking richt zich op versterken cultuureducatie én gezamenlijke programmering. Hierbij zullen ook de amateurverenigingen meer worden betrokken.
- b. De samenwerking tussen professionele instellingen en amateurverenigingen wordt versterkt.
Deze samenwerking richt zich op de volgende speerpunten:
Cultuureducatie:
 - amateurkunsten en private aanbieders betrekken bij kennismaking en oriëntatie (zie ook speerpunt 1.)*Zichtbaarheid:*

- versterken gezamenlijke culturele programmering
- amateurkunsten betrekken

Verbinding:

- zichtbaarheid van het culturele aanbod
- ontmoeting
- kennisdeling
- facilitering

Vernieuwing:

- innovatie van het aanbod
 - aanbod voor de bijzondere doelgroepen in het sociaal domein ontwikkelen.
- c. Voor de nieuwe doelen in het cultuurbeleid, namelijk versterking en verbreding samenwerking tussen culturele instellingen en amateurverenigingen is de 4% (€ 60.000) beschikbaar vanuit de budgetten van de culturele instellingen.

We vragen de samenwerkende culturele instellingen dit vorm te geven in een Cultureel Platform Heerenveen. Waarbij tevens aandacht is voor de zichtbaarheid voor het gehele culturele veld, inclusief de amateurverenigingen.

Ook de zichtbaarheid van het aanbod van het amateurveld en de activiteiten die worden georganiseerd kunnen sterk worden verbeterd. Het voorbeeld van het Cultuurplein in De Fryske Marren met subpleinen voor de verschillende disciplines (muziek, zang, toneel, letteren en cultureel erfgoed) kan hierbij als inspiratie dienen.

Ideeën vanuit het culturele veld voor het ontwikkelen van een meerjarenagenda en het inzetten van een cultuurgids of cultuurtour kunnen hierbij worden betrokken.

We willen de komende jaren waar mogelijk de samenwerking met culturele instellingen in omliggende gemeenten intensiveren. Om meer vraag- en klantgericht te werken denken we bijvoorbeeld aan gezamenlijke marketing van het Posthuis Theater en omliggende theaters in Drachten en Franeker. Gezien het elkaar aanvullende programma-aanbod van de theaters zou dit positief kunnen uitpakken.

4. Organisatie en middelen

In dit hoofdstuk gaan we in op de organisatie van het cultuurbeleid. We bespreken de rolverdeling tussen gemeente en instellingen, de inzet van middelen en de monitoring van het beleid.

4.1. Rolverdeling

Bij de ontwikkeling en uitvoering van het cultuurbeleid staat de gemeente een heldere rolverdeling voor ogen. De gemeente is regisserend en voorwaardenscheppend. De regierol houdt in dat de gemeente op hoofdlijnen richting geeft aan het cultuurbeleid. De voorwaardenscheppende rol krijgt vorm door middel van subsidie voor huisvestingskosten en een organisatorische infrastructuur (subsidie en regie).

De culturele organisaties hebben een heel andere rol. Het is aan hen om een zo breed mogelijk publiek te verleiden om van kunst en cultuur te genieten, zowel actief als passief. Zij zijn met concrete projecten en activiteiten de makelaars tussen cultuuraanbod en publiek. De culturele organisaties hebben daarin een verantwoordelijkheid die reikt over de grenzen van de eigen instelling. Hierbij wordt van de organisaties een gezonde dosis cultureel ondernemerschap gevraagd. De gemeente kan in de basis ondersteunen, maar het is aan de organisaties om creatief en ondernemend te zijn. De gemeente vindt samenwerking tussen organisaties binnen de verschillende stromingen/disciplines gewenst zodat men sterker en beter georganiseerd is en met meer draagvlak kan optreden als gesprekspartner naar de gemeente. Bovendien is het effectiever (minder versnippering en overlap) en bevordert het de samenhang en kwaliteit van de activiteiten en projecten. De gesubsidieerde culturele instellingen zelf beslissen welke organisatievorm en accommodatie hen het beste passen om hun activiteiten uit te voeren.

Om de benoemde programmalijnen voortvarend en effectief op te pakken en uit te voeren is een duidelijke regie nodig. Samenwerking tussen culturele organisaties en de gemeente is daarbij onontbeerlijk, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid. Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma in 2017 wil de gemeente in gesprek met het culturele veld over het aanstellen van een culturele trekker per programmalijn.

Afspraken over de resultaten wordt vastgelegd in de subsidiebeschikkingen. Afspraken over de samenwerking leggen wij vast in convenanten en gezamenlijke uitvoeringsplannen.

De gemeente ziet toe op de samenhang tussen de drie programma's. Regievoering is niet alleen van belang richting externe partners maar ook binnen de gemeente is continue afstemming nodig tussen de verschillende beleidsterreinen.

4.2. Inzet van middelen

Conform de Startnotitie Herijking Cultuurbeleid Heerenveen geldt als uitgangspunt dat we het nieuwe cultuurbeleid willen uitvoeren binnen het huidige budget. In het geval van nieuw te ondersteunen activiteiten zal het budget herschikt moeten worden. Waar er sprake is van culturele activiteiten die bijdragen aan andere beleidsvelden worden deze (deels) gedekt uit andere gemeentebudgetten.

Als we nieuwe culturele activiteiten willen ondersteunen, zullen er keuzes gemaakt moeten worden. In de afgelopen jaren is al een fors bedrag bezuinigd bij de culturele instellingen. Hervreiden van de culturele budgetten via de kaasschaaf is niet mogelijk. Er zullen expliciete keuzes nodig zijn.

a. Wij stellen voor de geoormerkte bijdrage van het bestaande budget voor samenwerking van de professionele culturele instellingen na 2017 niet te verhogen naar 6% van de variabele kosten (conform het besluit van de gemeenteraad in december

2015) maar vast te zetten op 4%. Op basis van de ervaring in 2016 verwachten we dat met dit percentage een goede balans kan worden gevonden tussen de beoogde samenwerking tussen de betrokken instellingen en de subsidie per afzonderlijke instelling die beschikbaar blijft om 'eigen' activiteiten voldoende te kunnen bekostigen.

b. Op basis van het nieuwe beleid (zie programmalijnen / speerpunten hierboven) gaat het vanaf 2018 om *de volgende structurele wijzigingen* in de inzet van middelen

Nieuw beschikbare middelen	bedrag	Voorstel nieuwe inzet	Bedrag ⁴
<i>1. Vrijvallende middelen</i>			
Huidige vorm Museum Heerenveen	€ 165.000	Eigentijdse vorm 'Verhaal van Heerenveen'	€ 100.000
Budget Leefbaarheid en Meedoen (sport en cultuur)	€ 1.000		
<i>2. Aanvullende dekking uit andere gemeentebudgetten</i>			
Sociaal domein • Participatiebudget W&I • Preventiebudget WMO	€ 50.000	Verbreding activiteiten bibliotheek sociaal domein	€ 50.000
		Jaarlijkse subsidies feestdagen en herdenkingen	€ 3.000
		Museum Belvédère	€ 30.000
		Oranjewoud Festival: • Jaarlijks festival • Cultuureducatie + participatie	€ 10.000 € 8.000
		Samenwerking / activiteiten brede culturele veld en inzet voor kwetsbare inwoners (onder regie van combinatiefunctionaris)	€ 15.000
Totaal	€ 216.000	Totaal	€ 216.000

4.3 Afbouwkosten-en eenmalige investeringskosten

Het ombouwen van de subsidierelatie met het Museum Heerenveen zal afbouwkosten met zich meebrengen. Ook zal voor het realiseren van de nieuwe vorm mogelijk een eenmalig investeringsbedrag nodig zijn. Voorstellen voor dekking van de afbouwkosten en de eenmalige investeringskosten worden betrokken bij het voorstel aan de gemeenteraad over de te kiezen vorm waarin 'Het verhaal van Heerenveen' verteld zal worden.

In afwachting van het voorstel over de nieuwe vorm wordt de gemeenteraad gevraagd om voor de jaren 2018 en 2019 incidenteel € 65.000 per jaar beschikbaar te stellen. Voor de jaren 2020 en daarna kunnen de meerkosten uit dit cultuurbeleid worden gedekt

⁴ Aan de bedragen genoemd in deze tabel kunnen geen rechten worden ontleend ten behoeve van de instellingen. Er dient ook voldaan te worden aan diverse (procedurele) vereisten om in aanmerking te komen voor subsidie en de activiteiten dienen te passen overeenkomstig vigerend beleid.

uit de verlaging van het budget voor Cultuurhistorie. In de Perspectiefnota 2018 worden hiervoor nadere voorstellen gedaan.

4.4 Uitvoering en Monitoring

Na vaststelling van de cultuurnota worden de acties besproken met het culturele veld en vertaald in een uitvoeringsprogramma 2018-2022.

De (gesubsidieerde) culturele instellingen en verenigingen zullen worden gevraagd om naast basisgegevens zoals participatie- en bezoekersgegevens ook informatie over de waardering van producten en activiteiten te leveren. Wij stellen voor om na twee jaren in 2020 een tussenevaluatie te doen en op basis daarvan eventueel bij te sturen én een 'eindevaluatie' in 2022.

4.5 Juridische paragraaf

Voor de subsidieverstreking geldt op basis van wetgeving dat getoetst wordt op staatssteun. Voor de bibliotheek en Ateliers Majeur is er mogelijk sprake van zuiver lokaal, waardoor er sprake is van geoorloofde steun. Voor museum Belvédère ligt dit vermoedelijk anders, aangezien hier ook sprake is van een groter bereik en zij richten zich meer op landelijk bereik dan regionaal en lokaal. De deminimis-verklaring is hierbij van groot belang. Deze is voor 2017 reeds ontvangen. Voor structurele subsidiering is een nieuwe toets nodig.

In het eerste kwartaal 2017 wordt onderzocht op staatssteunproof (maken) van de vier culturele instellingen en van de twee nieuw te subsidiëren organisaties met de onderbouwing erbij.

Literatuurlijst

Startnotitie Culturele Kaders: herijking van de Cultuurnota Heerenveen (april 2016)
Op maat, Kunst- en cultuurnota Heerenveen 2007-2017 (september 2007)
Richtinggevende kaders culturele functies, gemeente Heerenveen (december 2015)
Convenant *Cultureel Heerenveen Op weg naar* (oktober 2015) en Uitvoeringsprogramma *Heerenveen, volop in beweging*. Collegeprogramma 2014-2018 (december 2013)
Voortzetten, versterken, verbinden. Notitie recreatie en toerisme, vrijetijdseconomie in Heerenveen 2015-2018 (februari 2015)
Economisch beleidsplan 2011-2016 Heerenveen
Evaluatie evenementenbeleid gemeente Heerenveen (mei 2016)
Gezamenlijke werkagenda centrum (B&W oktober 2015)
Kadernotitie profilering Heerenveen (oktober 2012)
Jaarverslag 2015 Heerenveen 'n Gouden Plak (maart 2016)
Cultuurhistorisch erfgoed Heerenveen (2010 en 2016)
Onderzoek verzelfstandiging Posthuistheater, bijlage bij B&W notitie Besluitvorming richtinggevende kaders culturele functies (28 oktober 2015)
Ruimte voor cultuur, uitgangspunten rijksbeleid cultuur 2017-2020, OCW (juni 2015)
De cultuurverkenning, Raad voor Cultuur (juli 2014)
Agenda cultuur 2017-2020, Raad voor Cultuur (april 2015)
Met elkenien, foar elkenien. Collegeprogramma 2015-2019 provincie Fryslân
Mei hert, holle en hannen. Beleidsbrief cultuur, taal, onderwijs en sport 2017-2020 provincie Fryslân (juni 2016)
Documenten Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân 2018
Samenwerken aan Kunst en Cultuur in Fryslân, Keunstwurk (2015)
Wat weten we over muziekonderwijs? Verslag van een bijeenkomst met wetenschap en praktijk. LKCA (2015)
Regeling cultuureducatie met Kwaliteit, Fonds Cultuurparticipatie
Impulsregeling muziek, Fonds cultuurparticipatie
Jaarverslagen en beleidsplannen culturele instellingen in Heerenveen
Cultuurnota's andere gemeenten oa *Samenspel*, gemeente De Fryske Marren (november 2014)

Bijlage 1

Overzicht realisatie *Op maat, kunst- en cultuurnota 2007-2017*

De cultuurnota *Op maat* die een looptijd had van 2007-2017 stelde het bevorderen van cultuurparticipatie door zoveel mogelijk burgers centraal. Prioriteit werd gegeven aan:

- bevorderen beoefening amateurkunst
- bevorderen jongerencultuur
- bevorderen omgang cultureel erfgoed
- vergroten cultuurparticipatie door inzet professionele instellingen

Veel van de beleidspunten uit de nota *Op maat* zijn gerealiseerd. Zo is er sprake van actieve cultuurparticipatie en werken alle scholen in Heerenveen inmiddels met doorgaande leeslijnen en cultuur-educatieve programma's. Andere beleidsdoelstellingen zijn achterhaald of niet gerealiseerd. A-7 is failliet gegaan waarvoor Ateliers Majeur in de plaats is gekomen. De ontwikkeling van een regionaal historisch centrum is niet van de grond gekomen en Museum Heerenveen zoekt naar een goede invulling van zijn rol mede door opgelegde gemeentelijke bezuinigingen. De beoogde samenwerking tussen de verschillende culturele partijen krijgt pas het laatste jaar echt vorm en richt zich nog te weinig op het brede culturele veld waaronder de amateurkunstverenigingen.

In onderstaand overzicht worden de geformuleerde en gerealiseerde beleidsdoelstellingen verder weergegeven.

Onderwerp	Voornemen	Realisatie	Opmerkingen
Amateurkunst	Coördinator amateurkunst (vraagbaak en infoloket)	Niet gerealiseerd.	Faillissement A7. Onderdeel opdracht samenwerking vier instellingen
Amateurkunst	Faciliteren repetitieruimten	Gerealiseerd via Ateliers Majeur	
Amateurkunst	Subsidieregeling	Gerealiseerd. Regeling voor: a. korpsen en muziekverenigingen b. leefbaarheid en meedoen	Door bezuinigingen is gekort op Budget Leefbaarheid en Meedoen
Jongerencultuur	Jongeren centrum Ism Friesland Pop en Eight 4	Gerealiseerd	
Jongerencultuur	Samenwerking scholen en culturele instellingen	Gerealiseerd: cultuureducatie en leesbevordering	Focus op basisscholen met inzet van Bibliotheek, AM, combinatiefunctionaris, programma KEK. Ook voorschoolse educatie
Cultureel erfgoed	Focus museum op cultuurhistorie	In ontwikkeling	Profiel museum onvoldoende helder en bereik beperkt.
Cultureel erfgoed	Regionaal erfgoedcentrum in Heerenveense school	Niet gerealiseerd	Geen belangstelling omliggende gemeente en provincie
Cultureel erfgoed	Borgen ruimtelijke kwaliteit (erfgoed en kunst) bij	Is opgepakt voor wat betreft erfgoed	Geen duidelijk beleid ten aanzien van kunst in openbare ruimte.

	ruimtelijke ontwikkelingen		Wel budget voor onderhoud
Cultureel erfgoed	Inventarisatie monumenten en erfgoednota	Gerealiseerd	Nota vastgesteld in 2010 en herijkt in 2015. Aandacht voor wettelijke taken versus publieksgerichte activiteiten
Professionele instellingen	Bijdrage culturele agenda door theater (coördinatie), bibliotheek, museum en kunstencentrum	In ontwikkeling, via gemeentelijke financieringsconstructie van 2% in 2016, 4% in 2017 en 6% in 2018.	Richting gevende kaders vastgesteld in 2015. Instellingen werken samen via stuurgroep en C-team. Eerste resultaat: UITfestival Heerenveen. Samenwerking met 'n Gouden Plak gestart.
Professionele instellingen	Bibliotheek a. Mediatheek op scholen b. Historische informatiepunten c. Adequate huisvesting	a. Gerealiseerd via bieb op school en doorgaande leeslijn b. Gerealiseerd in bieb Heerenveen en Jubbega c. Gerealiseerd	
Professionele instellingen	Posthuistheater a. Differentiatie door sfeer, programmering en activiteiten b. privatisering c. Bevorderen cp schooljeugd, ouderen, dorpen d. samenwerking theaters omliggende gemeenten	a. Gerealiseerd via specifieke projecten (kerstproductie) en maatjesprogramma's b. Van afgezien in 2015 c. in ontwikkeling d. Gerealiseerd via regulier overleg	
Professionele instellingen	Museum Willem van Haren a. Focus op cultuurhistorie en ontwikkeling regionaal historisch centrum b. Erfgoededucatie (bezoekers en scholen) c. Coördinator erfgoededucatie d. Exposities moderne kunst nader bezien	a. In ontwikkeling, niet gerealiseerd b. In ontwikkeling c. Niet gerealiseerd d. Stop gezet	a. Te grote opgave voor museum (fysiek en inhoudelijk). b. Te weinig formatie en expertise om dit goed op te pakken. Samenwerking met andere instellingen helpt. c. Combinatiefunctionaris speelt coördinerende rol cultuur breed (niet specifiek erfgoed) d. Taak wordt niet meer door gemeente ondersteund. Museum biedt dit nu als open podium.
Professionele	Kunstencentrum A7 a. Bijdragen aan cp		A7 failliet gegaan. Opvolger Ateliers Majeur

instellingen	van zoveel mogelijk burgers (leeftijden, milieus, plekken) b. Innovatief en toekomstgericht c. Samenwerking onderwijs en popmuziek	a. In ontwikkeling b. In ontwikkeling c. Gerealiseerd	kent andere aanpak: kennismaking en oriëntatie op scholen. Naar de kinderen en jongeren toe. Ateliers Majeur werkt met klein vast team en inhuur docenten. Inzet combinatiefunctionaris
--------------	--	---	--

Bijlage 2: Beschrijving functies van de afzonderlijke professionele culturele instellingen (uit de richtinggevende kaders vastgesteld door de gemeenteraad, 15 december 2015)

1. Theaterfunctie (/Posthuis Theater)

Beleidsplan Posthuis Theater

Kernfuncties

- Verzorgen en vertonen van podiumkunst
- Faciliteren van amateurkunst (/ onderwijs)
- Faciliteren van podiumkunst gerelateerde activiteiten buiten het theatergebouw
- Uitbuiten van het theatergebouw

Doel / Missie

‘Het Posthuis Theater wil zich verder ontwikkelen als hét regionale centrum waar inspiratie, presentatie, educatie en creatie samen komen.’

Dit wil het Posthuis Theater bereiken door oog te hebben voor wat er leeft in de samenleving, met een prioriteit voor het eigen verzorgingsgebied.

Aanvullend doel:

Van 80% podiumkunst, 20% overige activiteiten nu naar op termijn 40% podiumkunst, 60% overige activiteiten.

Trends en Ontwikkelingen

- Tegen de landelijke trend in is het aantal bezoekers (= verkochte kaarten) de laatste jaren stabiel gebleven (de verdeling over genres is wel veranderd).
- Theater / podiumkunst staat onder druk in de moderne maatschappij: veel concurrerende activiteiten, minder overheidsgeld etc.
- Net als veel andere theaters, minder programma / voorstellingen (in verband met verzadiging van de markt).
- Commerciële omzet is de laatste jaren sterk gegroeid maar stagneert nu.
- Van ‘traditioneel’ naar ‘documentair’ theater (‘maatschappelijke onderwerpen op een theatrale wijze over het voetlicht brengen’): is een van de pijlers waar het Posthuis de laatste jaren mede-initiatiefnemer van is en waarmee deels een mogelijke daling van bezoekersaantallen is voorkomen.
- Samenwerking: op het gebied van programmering en marketing met andere theaters in de regio en (enigszins) met andere culturele instellingen in Heerenveen.

Richtinggevende kaders gemeente

- i) Een toekomstbestendige theaterfunctie in Heerenveen, tegen zo laag mogelijke kosten / financiële bijdrage van de gemeente.

Toelichting en relatie met onderzoek naar mogelijke verzelfstandiging van het Posthuis Theater:

De gemeente vindt behoud van de theaterfunctie in Heerenveen van groot belang. Dit op basis van de culturele bijdrage maar ook de economische en sociale waarde voor Heerenveen en veel inwoners van de gemeente.

In het recente onderzoek naar mogelijke verzelfstandiging van het Posthuis Theater is onder andere geconcludeerd dat een toekomstbestendig theater mogelijk is met of zonder verzelfstandiging. Bij verzelfstandiging gaat men uit van een zuiverdere relatie tussen het theater en de gemeente met een duidelijke afbakening van rollen en waarbij de gemeente stuurt op hoofdlijnen en de uitvoerende partij vrij is om in te spelen op de markt. In het onderzoek is geconcludeerd dat effectieve aansturing (met of zonder verzelfstandiging) vooral afhankelijk is van een duidelijke visie van de gemeente om op te sturen en waarbij het theater weet welke prestaties worden verwacht. De richtinggevende kaders zijn hier voor een eerste stap die nader vervolgens uitgewerkt moeten worden in criteria waarop gestuurd kunnen worden.

In het onderzoek is ingegaan op de vraag of cq in hoeverre bedrijfseconomische en financiële voordelen (bijvoorbeeld efficiencyvoordelen uit marktwerking en of het inkopen van back-office functies) te realiseren zijn bij verzelfstandiging. Geen eenduidige conclusies hierover zijn getrokken. Ook binnen de huidige organisatievorm zijn er bijvoorbeeld mogelijkheden om meer marktgericht te opereren waar dit gewenst is. Ervaringen elders laten een gemengd beeld zien. Verder blijkt in de praktijk dat (taakstellende) financiële voordelen bij verzelfstandiging niet altijd haalbaar blijken te zijn.

Op korte termijn wordt verwacht dat bij verzelfstandiging van het Posthuis Theater de gemeente hogere kosten moet maken, bijvoorbeeld als gevolg van frictiekosten van personeel en een eventuele bruidsschat om verplichtingen af te kopen en als dekking voor extra kosten voor de uitvoerende partij tijdens de overgang naar een zelfstandige organisatie. Op de langere termijn zijn efficiencyvoordelen wellicht wel te halen.

In het kader van het huidige interne reorganisatieplan is de insteek dat door de reorganisatie het Posthuis Theater inhoudelijk en financieel toekomstbestendig wordt gemaakt, wel of niet in een verzelfstandigde vorm.

- ii) Behoud van de unieke ambiance en sfeer van het Posthuis Theater (sociëteitszaal / theaterzaal-podium).

Toelichting: De bijzondere ambiance / sfeer van het Posthuis Theater is een belangrijke onderscheidende factor ten opzichte van andere regionale theaters cq concurrerende theaters in Fryslân. Deze troefkaart moet ook in de toekomst worden gekoesterd. Een hoofdpodium / zaal passend bij een regionaal theater wordt ook als essentieel beschouwd.

- iii) Speciale aandacht voor maatschappelijk relevante onderwerpen cq de behoefte van de inwoners van deze gemeente en de regionale doelgroep.

Toelichting: De gemeente vindt het belangrijk dat het theater in Heerenveen zijn maatschappelijke relevantie verder uitbreidt cq ontwikkelt. Het initiatief 'Podium van de stad' elders in Nederland wordt als een interessant voorbeeld gezien waarbij partijen uit de samenleving worden uitgenodigd om zelf programma's en/of voorstellingen te realiseren in het theater. En bij de programmering en aanverwante activiteiten dient naast culturele en financiële overwegingen maatschappelijke relevantie mee te wegen. Daarbij dienen de doelgroepen 'jongeren' en sociale kwetsbare groepen in de samenleving speciale aandacht te krijgen (zie ook het gemeenschappelijke thema 'sociaal domein' hieronder).

- iv) Blijvend aandacht besteden aan het stimuleren en assisteren van amateurtheater in de gemeente.

Toelichting: in verband met haar maatschappelijke functie en de rol om theater in de gemeente te stimuleren, dient amateurtheater actief te worden gefaciliteerd.

- v) De mogelijkheden van het theatergebouw maximaal benutten voor verschillende commerciële en maatschappelijke functies en activiteiten.

Toelichting: het Posthuis Theater staat tijdens het theaterseizoen (september t/m mei) overdag en in de avonden vaak leeg. Het gebouw van het theater dient effectiever te worden uitgebuit voor verschillende

activiteiten en doelgroepen. Daarnaast moet gekeken worden in hoeverre het gebouw (deels) ook in de zomer nuttig gebruikt zou kunnen worden. Deze richtingen sluiten aan bij het 'aanvullende doel' in het plan van het Posthuis Theater (zie hierboven).

- vi) Het Posthuis Theater doorontwikkelen als hét regionale centrum waar inspiratie, presentatie, educatie en creatie samen komen.

Toelichting: deze ambitie is opgenomen in het beleidsplan van het Posthuis Theater en is al zichtbaar in activiteiten die het theater, vaak samen met andere partijen ontwikkelt en/of initieert. De gemeente verwacht dat het theater deze koers verder uitbouwt en vorm geeft. Samenwerking met de andere culturele instellingen in de gemeente en met andere theaters in de regio dient in dit verband optimaal te worden benut.

2. Bibliotheekfunctie gemeente Heerenveen

Huidig beleid (Meerjaren beleidsplan Bibliotheken Mar en Fean 2015-2019)

Kernfuncties

1. Leesbevordering bij alle groepen uit de samenleving van de gemeente
2. Laagdrempelig informatiecentrum / informatieverstrekking van informatie
3. Fysieke en digitale ontmoetingsplek voor een breed publiek
4. Faciliteren en stimuleren van zelf ontplooiing / persoonlijke ontwikkeling van de bewoners van de gemeente
5. Debat en cultuurbbevordering in de breedste zin van het begrip.

Doel / Visie

'De bibliotheek ontwikkelt zich door tot een publieke ontmoetingsplek met als doel mensen in staat te stellen kennis, ervaring en interesses te delen waarbij thema's als lezen, leren en informeren centraal staan.'

Missie

- De bibliotheek verbindt mensen, kennis en informatie, fysiek en digitaal.
- De bibliotheek richt zich op de persoonlijke ontwikkeling van mensen en de verbetering van hun kansen in de maatschappij.
- De bibliotheek is de plek voor ontmoeting en inspiratie, waar iedereen welkom is en waar altijd wat te doen en wat nieuws te vinden is.

Kernwoorden hierbij zijn: verbinden, creëren, ontplooiën en ontspannen.

Trends en ontwikkelingen

- Bibliotheekwet per 1 januari 2015: In deze wet is vastgelegd dat iedere Nederlander toegang moet hebben tot een openbare bibliotheek, zowel in fysieke als digitale vorm. Ook zijn de functies (zie de vijf kernfuncties hierboven) en voorwaarden vastgelegd waaraan een openbare bibliotheek moet voldoen.
- Rapport Cohen, jan 2014: 'Bibliotheek van de toekomst, knooppunt voor kennis, contact en cultuur.' Centraal staat 'ontwikkeling en ontplooiing van het individu'. Belangrijk hierbij is 'minder collectie, meer connectie (= verbinden)'. 'Een centrale, dynamische ontmoetingsplaats waar mensen komen om in een inspirerende omgeving kennis en vaardigheden op te doen: laagdrempelig, toegankelijk, niet commercieel van karakter. De bibliotheek is een vitale schakel in een samenleving die het meer dan ooit van kennis en innovatie moet hebben.
- Digitale ontwikkeling: e-books, multimedia, digitale informatie'

- De bibliotheek in een veranderende samenleving (individualisering / participatiemaatschappij / zelfredzame burger); verbinding / ontmoeting; educatie en leesbevordering.

Richtinggevende kaders van de gemeente

Conform de Bibliotheekwet 2015 zijn de vijf kernfuncties van de bibliotheek (zie hierboven) vastgelegd. In het Meerjaren Beleidsplan Mar en Fean 2015-2019 zijn beleid en actielijnen voor de bibliotheek in de regio, waaronder Heerenveen, uiteengezet. In de richtinggevende kaders geeft de gemeente aan hoe ze op basis van de kernfuncties nadere invulling wil geven aan de bibliotheekfunctie in deze gemeente.

- i) Een toekomstbestendige bibliotheek voor alle inwoners, tegen zo laag mogelijke kosten / financiële bijdrage van de gemeente.

Toelichting: de bibliotheekfunctie zit in een transitiefase (zie rapport Cohen bij 'trends en ontwikkelingen' hierboven). De meningen lopen uiteen hoe de bibliotheek van de toekomst eruit zal/moet zien. Duidelijk is, dat de bibliotheek zich steeds moet aanpassen aan de digitale ontwikkelingen en aan de veranderende behoeften van de inwoners. In dit verband verwacht de gemeente dat de bibliotheek de mogelijkheden voor kostenverlaging ook benut, onder andere waar minder fysieke ruimte nodig is dan in de huidige situatie in verband met de verschuiving van het accent van het uitlenen van boeken naar digitale media en informatie.

- ii) De bibliotheek moet goed bereikbaar blijven voor alle bewoners van de gemeente.

Toelichting: De vorm, de dienstverlening en de doelgroepen van de bibliotheek zijn aan het veranderen. De gemeente beschouwt het aantal bezoekers als een van de belangrijke indicatoren van maatschappelijke waardering voor de bibliotheek. In dit verband cq met het oog op de toegang tot de fysieke bibliotheek voor alle bewoners is voor de gemeente uitgangspunt dat naast de bibliotheek in Heerenveen de bibliotheken in Jubbega en Akkrum in de toekomst ook worden behouden.

- iii) Verschuiving van de functie van de traditionele (boeken)bibliotheek naar de bibliotheek waar 'connectie' centraal staat (zie rapport Cohen). De bibliotheek moet zich verder ontwikkelen als hét laagdrempelige informatiepunt op het gebied van informatisering en digitalisering waar alle burgers terecht kunnen.

Toelichting: Deze veranderende rol zal vorm moeten krijgen in een verschuiving in accent van de boekencollectie naar activiteiten die bijdragen aan informatieverstrekking en in dit verband het effectief verbinden van mensen met een breed scala aan informatiebronnen.

Het gaat hierbij o.a. om digitale informatie waarvoor andere vormen van dienstverlening en andere competenties vereist zullen worden van het personeel van de bibliotheek.

- iv) Flexibel inspelen op actuele vragen en behoeften op het gebied van kennis en informatie van de verschillende doelgroepen in de Heerenveense samenleving.

Toelichting: De veranderende maatschappelijke context vergt een andere vorm van bibliotheek en aanbieden van functies en activiteiten. De bibliotheek fungeert als partner in de netwerk- en participatiesamenleving. De gemeente verwacht dat de bibliotheek haar functies en activiteiten nader zal ontwikkelen om zo effectief mogelijk bij te dragen aan de kennis en vaardigheden van de inwoners van de gemeente.

In dit verband heeft de bibliotheek tevens een speciale verantwoordelijkheid als het gaat om de toegankelijkheid en gebruik van dergelijke diensten door kinderen en kwetsbare groepen in de samenleving (bijvoorbeeld ouderen, laaggeletterden en allochtonen). De gemeente verwacht dat de bibliotheek o.a. door de contacten met haar partners in het maatschappelijke veld goed op de hoogte blijft van de actuele behoeften die zich voordoen in de samenleving.

De aard en omvang van deze activiteiten en het aantal deelnemers en doelgroepen die worden bereikt, worden door de gemeente beschouwd als belangrijke indicatoren van de maatschappelijke waardering voor de functies.

- v) Bibliotheek op School: vanuit de rol als 'leesbevorderaar' ondersteuning van scholen (en voorschool) cq formeel onderwijs in taalontwikkeling.

Toelichting: het gaat hier vooral om de rol van 'educatieve bibliotheek' met als doel:

- Goed kunnen lezen met leesplezier
- Voorkomen van laaggeletterdheid
- Bevorderen van ontwikkelingskansen.
- Mediawijs zijn.

3. Kunst- en cultuureducatie (/ Ateliers Majeur)

Achtergrond / Inleiding

Kernfunctie / gemeentelijke opdracht

- producten leveren op gebied van kunstzinnige vorming, waarbij alle kinderen/jongeren in de leeftijd van 4 t/m 18 jaar in de gemeente Heerenveen minimaal kennismaken met cultuur (uitgangspunt: vier fasenmodel en lesgeven in groepsverband)
- producten leveren waarin volwassenen zich kunnen oriënteren op kunstzinnige vorming (vormgeven culturele loopbaan tegen betaalbaar kostendekkend tarief)
- Aanjagen van alle kunst- en cultuureducatie, -participatie en -beleving in de gemeente
- Verbinden van culturele initiatieven

Doel / Missie

De missie van AM is om iedere bewoner in Heerenveen de mogelijkheid te bieden om een eigen kunst en culturele ontwikkeling door te maken en een culturele loopbaan te volgen, gebruikmakend van *alle* culturele partners in de gemeente en haar omgeving. AM werkt vanuit het belang en de waarde van kunst en cultuur op terreinen als persoonlijke groei, gemeenschapszin, integratie, onderwijs, veiligheid, toerisme en economie.

AM wil een brug slaan tussen enerzijds de individuele keuze voor kunst en cultuur tbv *persoonlijke ontwikkeling* en de maatschappelijke (lees: gemeentelijke) opdracht op kunst en cultuur in te zetten voor gemeenschappelijke doelen.

Door deze verbinding, samen met partners, te leggen kan een toekomstbestendige en sociaal maatschappelijk productieve kunst en cultuurpraktijk in Heerenveen ontwikkeld worden.

AM stelt zich ten doel om een *sturende en aanjagende rol* te vervullen in het veld van kunst en cultuur in Heerenveen, waardoor persoonlijke zelfverwerkelijking en maatschappelijke meerwaarde tot wasdom kunnen komen.

AM heeft samenwerking gelegd met basisonderwijs, voortgezet onderwijs, het verenigingsleven/amateurkunst en de private sector. Daarvoor heeft AM acht inhoudelijke programma's ontwikkeld. Per programma zijn beoogde resultaten beschreven evenals te behalen contactmomenten. In totaal heeft AM in 2013-2014 ca. 70.000 contactmomenten gerealiseerd. (Een contactmoment is elk professioneel / vakinhoudelijk 'educatie-moment' tussen een individuele medewerker van AM met kinderen, scholieren, cursisten etc.)

Trends en Ontwikkelingen

- AM ontwikkelt projecten die kunnen bijdragen aan de nieuwe opdrachten die de gemeente krijgt op het gebied van de nieuwe participatie maatschappij, de WMO, AWBZ en jeugd en jongerenbeleid.
- Participatie via kunst en cultuur staat centraal. Daarvoor wordt samenwerking opgezet met o.a. Talant en Caleidoscoop
- AM kijkt naar de kansen die er zijn in het continuïteitsplan in het basisonderwijs, de huiskamergedachte in de ouderenzorg of om langdurig werklozen en/of jongeren weer actief te krijgen dmv een actief kunst en cultureel aanbod
- De huidige maatschappij kenmerkt zich steeds meer als 'n geheel waarin alles met alles is verbonden in een keten van processen. Gaat dan om: betrokkenheid, verantwoordelijkheid, oplossing gericht denken en proactief handelen.
- Deze stijgende complexiteit van de maatschappelijke ordening vraagt om vaardig burgerschap. De kunstkwificaties leveren hieraan een wezenlijke bijdrage. Zowel op persoonlijk niveau als op het niveau van de samenleving.

Richtinggevende kaders gemeente

- i) Een toekomstbestendige kunst- en cultuureducatie functie in Heerenveen, tegen zo laag mogelijke kosten (/financiële bijdrage van de gemeente).

Toelichting: De gemeente vindt de aanwezigheid van laagdrempelige kunst- en cultuureducatie in Heerenveen belangrijk. Dit in eerste instantie vanuit de intrinsieke waarde die kunst en cultuur vervult voor persoonlijke groei en ontwikkeling.

De gemeente wil iedere inwoner (en specifiek elke 18-) in de gelegenheid stellen om een eigen kunst- en culturele ontwikkeling door te maken (beginfasen 1 + 2 van de culturele loopbaan, zie Bijlage). Iedere inwoner kan daarmee het eigen creatief en kunstzinnig potentieel aanboren en ontwikkelen.

(NB AM ondersteunt nu vier lesjaren van kinderen en jongeren met gemeentelijke subsidie. In het seizoen 2015-2016 wordt dit teruggebracht naar drie lesjaren en in het seizoen 2016-2017 naar twee lesjaren.)

Belangrijk is dat alle vormen en lagen van kunst en cultuur in Heerenveen worden verbonden zoals muziek, drama, beeldende kunst en nieuwe media. Dit door samen te werken met primair-, voortgezet- en beroepsonderwijs. En met private partijen, amateurkunst en met alle overige partners – van het kunst en culturele veld in Heerenveen.

De fasen 1 + 2 worden in samenwerking met het onderwijsveld, amateur-verenigingen, collega professionele instellingen en de private sector ontwikkeld.

De combinatiefunctionaris cultuur vervult hierbij een belangrijke, coördinerende rol.

- ii) Programmering en activiteiten die goed aansluiten bij maatschappelijk relevante behoeften.

Toelichting: De gemeente vindt het belangrijk dat de maatschappelijke relevantie (netwerkfunctie) van kunst- en cultuureducatie verder wordt uitgebreid cq ontwikkeld. Die dient bij programmering en aanverwante activiteiten aangetoond te worden. Daarbij is extra aandacht nodig voor de doelgroepen jongeren (18-) en kwetsbare groepen in de samenleving. Dit ook om sociaal maatschappelijk isolement actief tegen te gaan (cq. voorkomen).

Bij kunst- en cultuureducatie dient invulling te worden gegeven aan doorgaande persoonlijke leerlijnen samen met private aanbieders, amateurkunstverenigingen en de docenten. Programmering krijgt -op hoofdlijnen beschreven- inhoud en vorm via de jaarlijkse dienstverleningsovereenkomst met de gemeente.

- iii) Maximaal bijdrage aan zelfontplooiing van de inwoners van de gemeente.

Toelichting: Kunst- en cultuureducatie is een vitale schakel in een samenleving die gericht is op netwerken en persoonlijke vaardigheden. De gemeente verwacht dat functies en activiteiten nader zullen worden ontwikkeld om zo effectief mogelijk bij te dragen aan de kennis en vaardigheden van de inwoners. Hierbij hoort een 'op maat' benadering: inspelen op de vraag en behoeften van de verschillende doelgroepen in de Heerenveense samenleving.

4. Museumfunctie (/Museum Heerenveen)

Hoofddoel

'Museum Heerenveen is de plaats waar het verhaal van Heerenveen wordt verteld'.

Opdracht van de gemeente

Het museum heeft de opdracht gekregen de geschiedenis van Heerenveen veilig te stellen voor de toekomst. Het beheren, behouden, documenteren en presenteren van historisch erfgoed is hierbij de kernfunctie.

Kernfuncties (conform Statuten)

- Inrichten en exploiteren van een algemeen streekmuseum
- Het vergroten van kennis van de historische (kunst- en cultuur) geschiedenis van Heerenveen bij een groot publiek
- Het verzamelen van objecten van belangrijke waarde voor Heerenveen
- Verwerven en stimuleren van onderzoek, het beheren en presenteren van historisch erfgoed en het overdragen van kennis
- Inwoners en organisaties verbinden met de eigen historie en met elkaar
- De ligging (locatie) in het centrum geeft kracht en taak tot verbinden

Visie:

- Het museum bewaart de Heerenveense cultuur voor de toekomst, toont deze in het nu en geeft kunst- en cultuureducatie een belangrijke plek.
- Het museum is er voor een breed publiek van alle leeftijden.
- Het publiek komt voor kunsttentoonstellingen en presentaties van regionale en op termijn van landelijke betekenis en het cultuurhistorisch erfgoed van Heerenveen en omgeving.
- Het museum zet aan tot meningsvorming en discussie en kenmerkt zich door een open, kleurrijke cultuur.

Trends en ontwikkelingen

- Door het Museum is de afgelopen periode veel tijd en energie gestoken in het zoeken naar een nieuw profiel dat het Museum een positiever toekomstperspectief kan bieden (cq toekomstbestendig kan maken). Een herinrichting, nieuwe naam en imago zijn het resultaat daarvan. Het Museum gaat zich toespitsen op twee verhaallijnen over Heerenveen; (1) 'De Heeren van het veen' en Domela Nieuwenhuis (2) "Made in Heerenveen" over Ambacht, Leisure en Middenstand
- Teruglopend regulier bezoek; 2014 : 8.700. Groepsbezoeken en ruimteverhuur is gestegen. Meer inzicht in bijvoorbeeld het aantal betalende bezoekers, wel of niet gekoppeld aan tentoonstellingen, is nu bij de gemeente niet bekend.
- De begroting 2016 laat een negatief saldo zien. Dit dwingt tot harde maatregelen aan de kostenzijde. Genereren van eigen inkomsten is een lastige opgave gebleken.

- Het ontbreekt het Museum aan voldoende personeel, tijd en middelen om substantiële activiteiten op het terrein van fondsenwerving te ontplooiën (fondsen ondersteunen veelal projecten en zelden exploitaties). Voornemen om professional in te zetten voor fondswerving.
- Efficiëntievoordeel van het voorgenomen cultuurbedrijf is niet gerealiseerd.
- Er is een start gemaakt met het digitaliseren van de Museumbibliotheek. Er wordt in 2015 een collectie- en restauratieplan ontwikkeld. In de bibliotheek is een uitgebreide cultuurhistorische foto-, kranten- en boekencollectie over Heerenveen en omgeving.
- In 2014 zijn 6 tentoonstellingen gehouden waarvan 3 grote zgn. 'crowdpleasers'. De kleinere tentoonstellingen hebben een plaatselijk karakter.
- Rondleidingen worden gegeven in het museum maar ook via stadstours.
- Nieuw: VVV agentschap is overgenomen.
- Educatie, zowel voor kinderen als ouderen. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de combinatiefunctionaris cultuur. Daarvoor zijn bestaande museumlessen en worden speciale museumlessen gemaakt op aanvraag van scholen. Er is gestart met cultuurblokken voor voortgezet onderwijs.

Richtinggevende kaders van de gemeente

- i) Een toekomstbestendige streekmuseumfunctie tegen zo laag subsidie van de gemeente die betekenisvol is en blijft voor de Heerenveense samenleving.

Toelichting: De museumfunctie in Heerenveen heeft het moeilijk. Het aantal bezoekers van het Museum Heerenveen loopt terug. Het Museum zit financieel ook in zwaar water. Het Museum is hier heel goed van bewust en is druk bezig het tij te proberen te keren. De gemeente is in gesprek met het Museum Heerenveen over de mogelijkheden om de museumfunctie steviger en toekomstbestendig te maken. De richtinggevende kaders zijn hierbij van belang. Onder andere is het belangrijk dat het museum zich richt op een breed publiek en uiteraard op diegene met speciale interesse voor de cultuurhistorie en het culturele erfgoed van Heerenveen. Het museum moet zo uitnodigend en aantrekkelijk mogelijk zijn. De mogelijkheden van externe financieringsbronnen en kostenverlaging dienen blijvende aandacht te krijgen.

- ii) Doorontwikkelen van de streekmuseumfunctie naar een museum waar "cultuurhistorie" centraal staat.

Toelichting: 'Het verhaal van Heerenveen' is de kern. Maar dit is als basis te smal voor het museum om bedrijfseconomisch rendabel te kunnen functioneren. Om inwoners, tezamen met toeristen, te verleiden om het museum te bezoeken is vernieuwing én innovatie van het huidige museumconcept nodig. Naast een museum waar "lokale en regionale cultuurhistorie" centraal staat, heeft het museum een rol op het gebied van documentatie en informatie van dit onderwerp. Deze functie dient nader te worden ontwikkeld in afstemming cq afstemming met het overige aanbod op dit gebied (bijvoorbeeld het HIP). De gemeente verwacht dus dat het museum aansluiting weet te vinden bij de informatiebehoefte van in erfgoed/cultuurhistorie geïnteresseerde inwoners in de huidige (en toekomstige) maatschappij.

- iii) Ontmoetings- en informatiepunt voor de vele vrijwilligers én in culturele erfgoed geïnteresseerde inwoners.

Toelichting: de gemeente verwacht dat de bijzondere functie als laagdrempelig ontmoetings- en informatiepunt voor alle cultuurhistorische groepen uit de samenleving verder zal worden ontwikkeld.

- iv) Bij het aanbieden van lessen gerelateerd aan cultuurhistorie speciale aandacht voor kinderen.

Toelichting: het (blijven) uitdragen van 'het verhaal van Heerenveen' voor alle groepen in de maatschappij is belangrijk. De gemeente verwacht dat deze functie in samenwerking met de combinatiefunctionaris cultuur verder zal worden ontwikkeld.

Bijlage 3: Cijfers over participatie en bereik cultuur van de culturele instellingen

Bibliotheken Mar en Fean / Heerenveen	2005	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal volwassen leden		6.198	5.875	5.816	6.345	6.733
Aantal jeugdleden		7.861	8.027	7.465	7.492	8.621
Aantal instellingen lid		128	122			
Totaal aantal leden	13.291	14.187	14.023	13.281	13.837	15.354
Uitleningen:		406.609	378.558	338.645	359.969	359.071
Inclusief e-books					11.346	18.892
Aantal bezoekers		262.069	198.900	201.400	247.478	236.682

bron: jaarverslagen Bibliotheken Mar en Fean / Heerenveen

NB In 2016 is basisabonnement € 45,50 / kinderen tot 18 jaar gratis

Museum Heerenveen entree	2012	2013	2014	2015	2016
Volwassenen	1.523	1.157	1.516	890	1.048
Kind 0- 6	61	350	89	61	129
Jeugd 6 -17	268	421	495	73	253
Museumkaart volw.	3.141	2.138	1.923	1.883	3.111
Museumkaart jeugd	72	84	82	52	51
<i>Sub-totaal</i>	<i>5.065</i>	<i>4.150</i>	<i>4.105</i>	<i>2.959</i>	<i>4.592</i>
Kinderen PO	492	875	567	120	43
Kinderen VO	7	23	-	329	65
Begeleiding scholen	86	280	44	37	6
Lezing / rondleiding	572	747	527	486	557
<i>Sub-totaal</i>	<i>1.157</i>	<i>1.925</i>	<i>1.138</i>	<i>972</i>	<i>671</i>
Museum Bibliotheek gratis	183	28	-	887	1.164
Pronkkeamer gratis	-	-	-	-	915
Gratis overig *	2.572	1.616	1.696	1.495	2.919
<i>Sub-totaal</i>	<i>2.755</i>	<i>1.644</i>	<i>1.696</i>	<i>2.382</i>	<i>4.998</i>
Totaal	8.977	7.719	6.939	6.313	10.261
VVV agentschap (frontoffice)	-	-	-	5.870	5.469
Totaal	8.977	7.719	6.939	12.183	15.730

bron: directie Museum Heerenveen februari 2017

ad. * Gratis overig: opening tentoonstelling, vrienden van de musea, museumweekend, open monumentendag

Museum Heerenveen	2011	2012	2013	2014	2015
Inkomsten:					
-museumentree	€ 7.383	€ 8.974	€ 8.361	€ 7.389	€ 3.252*
-verkoop museum jrkrt	€ 10.546	€ 3.090	€ 4.543	€ 5.989	€ 7.951
-GTP verg. museum jrkrt	€ 28	€ 5.861	€ 6.301	€ 5.297	€ 9.963
(60% van gemiddelde toegangsprijs 5,- = € 3,-)					
-/- kostprijs mus. jrkrt	-€ 4.600	-€ 2.715	-€ 3.987	-€ 5.578	-€ 7.736
	€ 13.357	€ 15.210	€ 15.218	€ 13.097	€ 13.430

bron: jaarverslagen Museum Heerenveen

* de entreprijs bedraagt in 2015 en 2016 p.p. € 2,50 i.v.m. herinrichting.

Ateliers Majeur cultuureducatie contactmomenten*	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Basisonderwijs	22.000	22.500	36.600	24.500	27.600	35.000
Voortgezet onderwijs	5.100	7.400	2.000	6.000	8.500	15.000
lessen en cursussen	30.000	29.500	34.000	40.000	42.000	38.000
mensen met beperking	500	900	1.200	1.900	2.500	5.000
overig	4.200	3.600	4.000	4.600	5.700	8.500
Totaal	61.800	63.900	77.800	77.000	86.300	99.500

Bron: directie Ateliers Majeur jan. 2017

Ad. *contactmomenten: een cursist is per jaar mogelijk meerdere malen bij of in contact met Ateliers Majeur

Posthuis Theater	2005	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Verkochte kaarten	18.000	30.162	22.853	22.558	23.983	24.440	26.000
Aantal voorstellingen	80	162	145	138	126	125	100
Eigen productie		2	2	2	2	2	2
Aantal voorst.		19	16	15	10	11	18
Kaartverkoop		2.800	2.900	2.600	3.000	3.100	3.200

bron: Posthuis Theater

Amateurkunst in de gemeente Heerenveen	2007	2015
muziekverenigingen	10	12
Zangkoren	24	27
toneelverenigingen	nb	13
muziekfederatie	1	1
Zangfederatie	1	1

Bron: 2007 Op Maat en 2015 Kunstwurk

Bijlage 4

Overzicht gevolgen bezuinigingen per instelling

Cultuurbudget 2011	€ 3.800.000
Bezuinigingen 2011-2016 (minus)	
Ateliers Majeur	€ 162.500
Bibliotheken Mar en Fean	€ 172.500
Museum Heerenveen (Willem van Haren)	€ 92.500
Posthuis Theater	€ 222.500
Budget Leefbaarheid en Meedoen	€ 50.000
Totale bezuinigingen 2011-2016	€ 700.000 (18,42%)
Cultuurbudget 2016	€ 3.100.000

Bijlage 5

Overzicht gesprekspartners interviews en aangemelde deelnemers bijeenkomst 14 september 2016

Interviews extern

Sytske Atsma, directeur/bestuurder Bibliotheken Mar en Fean
Harry Koning, directeur/bestuurder Ateliers Majeur
Linda Trip, directeur Museum Heerenveen
Gerard Wolters, directeur Posthuistheater + projectleider voor gemeente Heerenveen Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân 2018
Pieter Jan Struik, combinatiefunctionaris cultuur
Jelle Roeper, Pieter Jan Struik en Henk de Vries, uitvoerders C-team
Jitske de Jong en Christel Koning, Heerenveen 'n Gouden Plak
Oeds Westerhof, directeur Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân 2018
Jo Geveke, voorzitter Stichting Werkgroep Oud-Heerenveen
Han Steenbruggen, directeur/bestuurder Museum Belvédère
Yoram Ish-Hurwitz, artistiek leider Oranjewoud Festival
Age Hartsuiker, mede eigenaar/oprichter Kunsthuis Loof
Cees Roozmond, voorzitter Raad van Commissarissen Thialf en voorzitter bestuur Stichting SC Heerenveen
Edith Nobel, hoofd cluster cultuur provincie Fryslân
Harry de Jong, journalist Heerenveense Courant /NDC Mediagroep

Interviews intern

Hans Broekhuizen, wethouder
Coby van der Laan, wethouder
Marion Mulder, hoofd afdeling samenleving
Anita van Os, regisseur cultuur
Simon Waley, beleidsadviseur ruimtelijke ontwikkeling
Hugo Bos, Marijke van Dun, Diana Elsinga, Robert de Jong, Sarah Tjeerdsma, regisseurs sociaal domein
Joan Brakke, communicatieadviseur
woordvoerders cultuur gemeenteraad
Ine Jansen, raadsgriffier

Bijeenkomst 14 september 2016

<i>Organisatie</i>	<i>Naam</i>
Ouderenkoor W.d.u.b. Heerenveen	H. Brandenburg
Ouderenkoor W.d.u.b. Heerenveen	J. Woudstra
Stichting Literaire Activiteiten Heerenveen / SLAH	Rob Kerkhoven en collega
Salseromboka Dancing Centre/Club Tropics	Hanneke de Boer
Fryske Krite Heerenveen	A. van der Wal
Fryske Krite Heerenveen	A. Bouwmeester
Chr. Gemengd koor Euphonia Akkrum	Ab Kars
Art Consultant	Froukje Sikkema
Museum Belvédère	Han Steenbruggen
Museum Belvédère	Corrie Oerlemans
Oranjewoud Festival	Yoram Ish-Hurwitz
Oranjewoud Festival	Harm Witteveen
Ateliers Majeur	Froukje Swart
Ateliers Majeur	Harry Koning
Ateliers Majeur	Pieter Jan Struik

Muziekvereniging Excelsior Jubbega/Hoornsterzwaag.	S. Boersma en collega
Bibliotheken Mar en Fean	Nynke Andringa
Bibliotheken Mar en Fean	Sytske Atsma
Aldheidskeamer Uldrik Bottema	Henk Brandsma
Aldheidskeamer Uldrik Bottema	Lykele van der Ven
Vocalliezz	Liesbeth Ruizendaal - Wijngaarden
Raadslid Heerenveen GB	Ben Brouwer
Raadslid Heerenveen PvdA	Betty van der Ven-Bos
Raadslid Heerenveen CU	Lia de Heij
Raadslid Heerenveen PvdA	Elly Bijlsma
Raadslid Heerenveen PvdA	Ali Ouahim
Raadslid Heerenveen VVD	Tjeerd Waterlander
Raadslid Heerenveen VVD	Zwany van Brussel-Wiebenga
Raadslid Heerenveen FNP	Maaïke Terpstra
Raadslid Heerenveen GL	Gerrie Rozema
Heerenveens Interkerkelijk Mannenkoor CREDO	Andries Th. Tiesinga en collega
	Alien de Haan
Stichting Brongergea op de Kaert	Alt Liemburg en collega
	Jose jonkers
Toonkunstkoor Heerenveen	Emmelien van Veen
	Huub Halbertsma
docente Culturele Kunstzinnige Vorming Nordwin College	Jose vd Ende - Klerk
Tjonger Skotsploech	Diny van Laarhoven
	Wolter Postma
Voorzitter Akkrumer Dream Theater en PR	Eelco Sixma
Dokumintaasjesintrum Jobbegea - Skuorregea- Hoarnstersweach	Willem van der Vlucht
Senioren Sociëteit Tjalleberd	Diny Niens en Grietje Hoekstra
Atelier Kunstroute Heerenveen	Kirsten Krijthe
Portretschilder	Mirjam Torenbeek
Stichting Molen Welgelegen	Jan Looijenga en Reijnoud Koelemeij
Heerenveens Muziekcorps	Laura Zoetendal
Bestuur van Akkrum Ald en Nij	A.W. Siesling-de Vos en collega
Museum Heerenveen	Linda Trip en Tjeffried Hiemstra
Ferdinand Domela Nieuwenhuis Museum	Dirk Kuik
Bigband Heerenveen	Wiep van der Meulen
Posthuis Theater	Gerard Wolters
	Janne Heida
Collegium Vocale Fryslân	Joop Ykema en collega
Zangvereniging "De Woudklank"	Henny de Jager
Zangvereniging "De Woudklank"	Aukje Weima
Muziekvereniging Harmonie Akkrum	Wiep Krist
Praktijk Kleur	Marije Nutma
Night of the Koemarkt	Rennie Kruizinga en collega
Gem. Koor Sjongnocht, Oude- en	Boukje Nijholt en collega

Nieuwehorne	
Stichting Mini Theater Friesland	Ineke de Vries
Stichting Werkgroep Oud Heerenveen	Jo Geveke en Klaas Peereboom
Stichting Oude Liefde	Marnix Mooibroek
Oratoriumkoor COV Heerenveen	Ype Bosma
Krachtelein	Marjolein Reurich
Muziekcentrum De Speeldoos Heerenveen	Fedde Tuinstra
Plaatselijk Belang Akkrum Nes	Rein Huitema en Aize Wijnstra
Stichting Gondelvaart Aldeboarn	Allijan de Kam en collega
	Ole Bijster
Tjitze Hooghiemstra	NDC Mediagroep/Heerenveense Courant
Gemeente Heerenveen	Griffier Ine Jansen
Gemeente Heerenveen	Wethouder Broekhuizen
Gemeente Heerenveen	Joan Brakke
Gemeente Heerenveen	stagiair communicatie
Gemeente Heerenveen	Marion Mulder
Gemeente Heerenveen	Anita van Os
Gemeente Heerenveen	Marianne de Jeu
Gemeente Heerenveen	Simon Waley
Ebrien den Engelsman Advies	Ebrien den Engelsman
Firma	Irma van Zand

Bijlage 6

Punten uit workshops tijdens bijeenkomst Cultuurbeleid in Heerenveen d.d. 14-09-2016

locatie: Abe Lenstrastadion

In de tweede helft van de bijeenkomst en na de pauze zijn de circa 100 aanwezigen in groepen van 10-15 personen verdeeld over tafels met elkaar in gesprek gegaan. Er is gesproken over wat men als: Absoluut Wenselijk, Wenselijk, Zou Mooi Zijn en Hoeft Niet, onder cultuurbeleid in de gemeente Heerenveen verstaan. Dat leverde een grote hoeveelheid steekwoorden (en zinnen) op die op geeltjes en vellen papier zijn geplakt. Hiervan zijn foto's gemaakt en de steekwoorden zijn hieronder weergegeven.

Plenair werd het volgende als meest wezenlijke geconcludeerd om mee te nemen voor de cultuurnota:

Verbinden, meer Samenwerking, Samenwerken tussen amateur(s)organisaties en professionele culturele instellingen, zichtbaarheid van het culturele veld.

Absoluut wenselijk

- Meer bekendheid geven aan uitvoering samen met de gemeente
- Culturele activiteiten op elkaar afstemmen als dit mogelijk is
- Steun aan toneelclubs c.q. openlucht toneel
- Platform voor amateur verenigingen
- Onderscheid subsidiestructureel/meerjarig en incidenteel/projectmatig, is ruimte voor nieuwe initiatieven
- Wekelijks overzicht uit de HC
- Financiën: verschillende mogelijkheden en vormen
- Voldoende subsidie
- Kleine financiële bijdrage voor kleine groepen bijv. zangkoor
- Samenwerking op verschillende gebieden
- Frysk
- Behoud van huidige B,B`s, klein koor
- Podium
- Platform (maar niet oeverloos)
- Vertegenwoordiging van elke discipline
- Samenwerking tussen koren en culturele inst.
- Samenwerking
- Lokaal: hulp aan de dorpsactiviteiten
- Lage drempel gemeente
- Goede accommodaties
- Zekerheid voor meerdere koren qua subsidie
- Subsidie mogelijkheden voor kleine cultuuraanbieders en kleine projecten
- Waardering (van gemeente)
- Afstemming
- Project Beekdallandschap Koningsdiep/ Nije Boarn omarmen
- Gondelvaart Aldeboarn
- Ondersteun Fryske taal
- Goede publiciteit
- Cross-over samenwerking
- Ook aandacht voor ouderen
- Flexibel en efficiënt geen vergader cultuur
- Laag drempelig toegankelijk
- Verbinden van sport, muziek en theater etc.
- Cultuur is nodig voor welzijn en gezondheid/geluk
- Flexibel incidentele projecten faciliteren
- Draagvlak stimuleren verbinden
- Duidelijkheid subsidie bedrag per concert 3 jaar
- Iedereen ook andere culturen, groepen en leeftijd
- Subsidies afstemmen op toegankelijkheid
- Meer aandacht van gemeente voor klamste muziek met name publiciteit
- Aandacht voor monumenten
- Gezamenlijke projecten
- Muziek educatie op scholen door vakleerkrachten
- Opleiding jeugd
- Muzikale samenwerking
- Verbinding samen
- Meedoen

- Ervaren
- Voor elk wat wils
- Medewerking gemeente
- Laagdrempelige doorstroom mogelijkheden van (gratis/onder schoolse) kennismaking met cultuur vereniging e.d.
- Behoeft inventaris
- Samenwerken
- Enthousiasme
- Initiatief
- Communicatie (info, website)
- Afstemming
- Soms is er te veel te doen op dezelfde datum
- Meer samen doen meer rekening houden met agenda optredens
- Samenbrengen van de pluriformiteit van het veld
- Visie
- Goede locatie voorzieningen
- Nieuwe combinaties zoeken
- Cultuur netwerk/ aanspreekpunt realiseren informatie
- Elkaar weten te vinden (en weten waar)
- Leden mensen vrijwilligers
- Mogelijkheden voor verschillende doelgroepen
- Centrale cultuur plek/ruimte
- Broedplaats kunst
- Structurele subsidie voor terug kerende projecten
- Literatuur naar Heerenveense landelijke bekende schrijvers
- Aandacht voor ouderen
- Mensen die cultuur maken
- Cultuur ambassadeurs die de jeugd kunnen aanspreken en kunnen enthousiasmeren
- Door kunst verbinden
- Verbinden
- Samenwerking amateurs en verenigingen
- De `Pleinen` van dhr. Heegsma
- Verenigingen verbinden
- Initiatieven bijeenkomsten
- Zichtbaar
- Nieuwkomers
- Workshops kunst voor allochtonen
- Ouderen
- Toegankelijke ondersteuning bij initiatieven
- Alle leeftijden doelgroep
- Meer geld voor cultuureducatie op scholen
- Meer geld voor cultuur in Heerenveen
- Geen bezuinigingen budget
- Historisch besef
- Lokale kracht korte lijnen
- Laagdrempelig
- Aandacht 25-50 jarigen
- Draagvlak
- Uitwisselen kennismateriaal vrijwilligers
- Vroeg beginnen jong cultuur onderwijs
- Maatschappelijk stage naar cultuurinstellingen
- Verbinding cultuur en toerisme
- Cultuur in het hart van het dorp
- Centrum locatie algemeen gebouw
- Meer aandacht functie vrijwilligers
- Amateur muziek koor/corpsen meer prioriteit
- Regelmatig oprichten van nieuwe regelingen (oude vernieuwen)
- Participatie
- Muziek onderwijs op basisscholen
- Aanbod op locatie
- Samenwerking
- Verbinden met schooltijd
- Goede verblijven amateurs en professionals
- Gemeentelijke documentatie stichting bevorderen
- Jaarlijks geschiedenis overleg tussen dorpen
- Historisch centrum Heerenveen
- Ook bereikbaar in buitenkernen
- Toegankelijk
- Belangstelling en erkenning
- Museum Belvédère verbinden met amateur kunst
- Cultureel cursus aanbod door een uitgang

- Vaste/ herkenbare plek voor cultuur
- Website met alle cultuur aanbieders
- Cultuurgids voor het hele jaar
- Iedereen doet mee
- Geld voor projecten
- Cultuur tour
- Samenwerking optrekken ook in de dorpen
- Online en verbinden met sport
- Gemeente faciliteiten

Wenselijk

- Rode Zaal, Abe Lenstra stadion, leegstand benutten voor initiatieven
- Muziekvereniging faciliteiten
- Cultuur projecten voortgezet onderwijs samen
- Groot koor bijv. het culturele Hoofdstad 2018
- Activiteiten in kader CH 2018? Duidelijke PR
- Verbinden sport en cultuur
- Zichtbaarheid uitnodigen SJ evenement
- Promotie faciliteren
- Trots
- Openheid
- Duidelijkheid
- Stimulering jongeren
- Podium vrijdag
- Open podium
- Kunst door verhalen (story telling)
- Creativiteit
- Meer gezamenlijke publicaties cultuur agenda
- Meer jeugd
- Stimulering op school
- Samenwerking AZC
- Delen kennis
- Jonge muzikanten enthousiast maken
- Posthuis toneel
- Samenwerking gemeente en organisaties
- Fedde Schurer 2018
- Faciliteiten gezamenlijke koor toetreders voor en door Heerenveen
- Centrum terug in oude staat
- Jeugd binnenhalen
- Elkaar leren kennen
- Geld subsidie
- Belvédère
- Oranjewoud Festival
- Opendag Heerenveense musea
- Structureel Groot Heerenveens dictee (laatste jaar groot succes)
- Info over mogelijkheden minima toegang
- Toegankelijk
- Publiek (interesse)
- Meer klassiek muziek
- Meer muziek andere culturen
- Meer publicatie kleine initiatieven bijv. opera in de bios
- Westerse muziek voor buitenlanders
- Openluchtconcert in het centrum klassiek+jazz
- Bredere openstelling archief
- Combineren gemeente archief+ overige archieven
- Klassieke muziek concerten
- Voor toeristen duidelijker waar ze heen kunnen
- Kunstroute Heerenveen elk jaar
- Beelden route Heerenveen
- Cultuur beleefdag: zang, dans, creatief en workshops
- Cultuur markt elk jaar
- In iedere gemeente plaats een brons beeld van bekend persoon

Zou mooi zijn

- Stimuleer verenigingsleven
- Mix + combi amateur/professioneel
- Behoud het Posthuis
- Friese afkomst
- Community art= bestuurwerk + kunst
- Alle leeftijden doelgroepen
- Laagdrempeling kunstcafe
- Samenwerking zoeken
- Draag vlak vergroten
- Van binnen naar buiten
- Hoe komen we aan nieuwe leden? Kan gemeente hierbij helpen?
- Koren dag
- Kunst onderwijs
- Optreden in zorgcentra
- Amateur muziek
- Jeugd opleiden muziek
- Zorgcultuur is goed moet door gemeente worden gestimuleerd
- Verbinding overheid en onderwijs
- Kracht uitwisselen
- Kennis borgen
- Gezamenlijke promotie
- Samenwerking tussen gelijken
- Meerjaren planning
- Cultuur kaart
- Verbeter de aansluiting tussen de kunst kennismaking en het industriële vervolg
- Amateurs versus profs
- Centrale agenda
- Welzijn functie cultuur
- Opstelling monumenten
- Een groot klassiek concert in Heerenveen per jaar
- Historisch documentatie centrum
- Lokale radio/tv
- Cultuur tour
- Ook ouderen stimuleren
- Meer avonden theater in het posthuis
- Elke musea met een doelstelling
- Concert op de Boarn werken van Paulus Folketsma Aldeboarn
- Vanuit economisch belang betrekken bedrijfsleven

Hoeft niet

- Heavenly outdoor concert in woonwijken
- Gebonk bij festivals